

hallitus kaadetaan nyt tähän asiaan, niin ei meidän oma hallituksemme pysty tukahduttamaan fascistista liikettä sen paremmin kuin Kallionkaan hallitus. Se seikka, että meidän hallituksemme joutuisi nojaamaan kommunisteihin, merkitsisi jo psykologisesti katsoen varsin paljon. - Swentorjetski kysyi, missä on raja. Se on eri aikoina eri kohdalla. Toivoisin, että jos neuvoston jäsenet voisivat sen osoittaa, he sen myöskin tekisivät, sillä ei kukaan olisi siitä sen tyytyväisempi kuin minä. Meidän on siis toistaiseksi siedettävä tätä hallitusta. Jos se koettaa parhaan vointinsa mukaan käydä lapualaisliikkeen kimppuun, niin ei siltä voida enempää vaatia.

S a l o v a a r a: Ryhmän olisi tehtävä tehtävänsä siinä suhteessa, että se olisi kosketuksissa valitsijainsa kanssa, s.t.s., että asioista kirjoitettaisiin useammin lehdissä ja että ryhmän jäsenet kävisivät valitsijainsa luona selittämässä asioita. Nämä ovat ne tärkeimmät ohjeet ja neuvot, joita puolestani haluaisin ryhmälle antaa. Kun minulla vielä on puhealikka jäljellä, käytän sen ryhmän toiminnan arvosteluun, ja se ei kestä arvostelua lainkaan. Niihin aikoihin, kuin ryssät hallitsivat maata, antoivat suomettarelaiset avustustansa jonkinlaisten virkapaikkojen toivossa, mutta meikäläinen eduskuntaryhmä antaa Kalliolle kannatuksensa vain niistä lupauksista, joita Kallio eduskunnan kuloaareissa ryhmälle antaa. Näiden kuiskutusten perusteella meidän ryhmämme on valmis antamaan kannatuksensa Kallion hallitukselle. Kun on ihmetelty sitä, mistä hallitus jo etukäteen voi tietää ryhmän kannan, niin minusta tuntuu siltä, että tämä johtuu aivan yksinkertaisesti siitä pelosta, jossa eletään ja jonka pelon vallitessa aina ennakoita tiedustellaan, mitä Kallio asiasta sanoo. Kallio on muodostunut ryhmän johtajaksi. En tiedä, olisiko ollut mitään vaaraa ryhmällä enemmän siinä, että se olisi ollut miljaardilainassa mukana, kuin että se kiinteästi päättää, että lainaa ei missään tapauksessa oteta ja seuraavana päivänä on valmis äänestämään hallitukselle luottamuslausetta tässä laina-asialla. En ole siinä määrin poliitikko, että voisin ajatella asiaa niin pitkälti, kuin ryhmän jäsenet ovat tehneet, mutta en luulisi sellaiseksi voivani tulla, että en voisi seistä kantan takana.

S e p p ä l ä: Pyydän yhtyä niihin lausuntoihin, joita jo toverit Wiik, Ryömä ja Harvala ovat esittäneet. Koska en ole voinut mukautua laina-asialla siihen ajatukseen, että se olisi huonosti ja harkitsemattomasti pantu alkuun, niin tahdon lausua muutaman sanan.

Silloin, kun kysymys oli valtiovarainvaliokunnassa esillä, oli rahaministeri siellä asiantuntijana ja kun ensimmäisessä lukemisessa asiasta keskusteltiin, niin tuntui siltä, että lainan myöntämiseen voitaisiin suostua, mutta kun rahaministeri antoi selityksiä ja kun painostettiin sitä selkkaa, että kun hallitus on antanut yli 50 esitystä, joista suurin osa oli rahaesityksiä, ja kun rahaministeri itsekin myönsi, että niissä on paljon esityksiä, joita ei olisi pitänyt antaa, niin minussakin vakiintui se ajatus, että laina olisi evättävä ja siirrettävä kysymys syksyyn, jotta hallitus saisi tilaisuuden keksiä, millä täyttäisi tulo- ja menoarvion. Täällä on otettu esille vain pieniviijelijäkysymyksiä, mutta ei ole puhuttu niistä monista muista asioista, joihin hallitus tarvitsee rahaa. Kun asia muuttui poliittiseksi, josta puheenjohtaja jo mainitsi, niin oli luonnollista, että silloin täytyi olla myöntämisen kannalla. Myönnän, että on tuntunut tavattoman masentavalta, että maalaisliittolainen hallitus antamatta meille mitään sanoo, että laskeutukaapas taas polvillenne meidän edessämme. Mutta siihenkin on täytynyt alistua. En kannata hallituksen kaatamista nyt.

A a t t e l a: Me eduskuntaryhmän jäsenet olisimme tahtoneet tietää, miten olisi meneteltävä, jos hallitus kaatuu. Tähän kysymykseen ei ole kuitenkaan vastausta annettu. Sellainen käsitys on päässyt vallalle, että hallitusta ei olisi kaadettava missään tapauksessa. Jos tällainen kanta on vallalla, niin hoipertelu jatkuu ryhmän keskuudessa entiseen tapaan. Tuntuu siltä, kuin ei enää lainkaan luotettaisi puolueen siveellisiin voimiin. Minun mielestäni meidän olisi tarkasteltava tätä asiaa ja lopetettava tällainen perääntymisetki. En ole niitä, jotka kannattavat hallituksen kaatamista minä hetkenä tahansa, mutta jos se kaatuu, niin sitä ei ole pelättävä niin, että hinnalla millä hyvänsä tahdotaan pitää se pystyssä.

L i n n a: Valitan, että joudun kuluttamaan neuvoston kallista aikaa, mutta katson, että ryhmän jäsenet ovat niin vaikeassa tilanteessa, että heidän täytyisi saada neuvoja ja ohjeita. Kun tällä mainittu asia, välikysymys Lapuan kokouksesta, esitettiin ryhmälle, kannatin sen tekemistä. Ryhmä asettui kuitenkin suurella enemmistöllä sille kannalle, että välikysymys ei ollut tarpeen ja viitattiinpa vielä puoluetolimikunnan lausuntoon tästä asiasta. Sitten lainakysymys, josta täällä on puhuttu. Kun ryhmässä asiaa käsiteltiin, olivat valtiovarainvaliokunnassa olevat jäsenet ottaneet sen kannan, joka oli lausuttu julki puolueen pää-äänenkannattajassa. Ryhmän enemmistö

asettui puoltamaan valtiokunnan jäsenten kantaa. Mainitsen, että valtiokunnan jäseniä ei ollut kiinnostanut sekään kysymys, että ryhmä viime syksynä jätti joukon aloitteita, m.m. sellaisen, jossa pyydettiin 100 miljoonaa markkaa pienviljelijöille. Ryhmä hyväksyi tämän, mutta valtiovarainvaltiokunnan jäsenet eivät ottaneet sitä huomioon. Tällainen oli siis tilanne ryhmässä ja minä tahdon tuoda tämän esille sen johdosta, että toveri Aattela mainitsi tarvittavan ohjeita, joita tämä orgaani voisi antaa ryhmälle, sillä ryhmän keskuudessa on sellainen hajaannus, että tärkeimmissäkään kysymyksissä emme pääse yksimielisyyteen. Olisin toivonut neuvoston kokoukselta tässä suhteessa ohjeita, mutta niitä emme ole saaneet ja niinollen jatkuu tämä sekasotku ryhmässä edelleenkin.

W i i k huomautti, että käydyn keskustelun perusteella näyttää tarpeelliselta, että neuvosto velvoittaisi Puoluetoimikunnan ja eduskuntaryhmän harkitsemaan kysymystä sosialidemokraattien hallitukseen menosta, minkä vuoksi hän ehdotti, että neuvosto hyväksyisi Puoluetoimikunnan ehdottamien ponsien lisäksi vielä seuraavan ponnin:

"Katsoen nykyään uhkaavaan taantumukseen, joka kehoittaa valppaaseen toimintaan kansanvaltaisen järjestyksen ja yhteiskunnallisen kehityksen turvaamiseksi, velvoittaa puolue-neuvosto puoluetoimikunnan ja eduskuntaryhmän harkitsemaan kysymystä sosialidemokraattien hallitukseen menosta sellaisen hallitusohjelman pohjalla, joka tällä kertaa voi työtätekeviä joukkoja tyydyttää ja joka muutenkin vastaa puoluepäästöstemme asettamia vaatimuksia, sekä esittämään harkintansa tulokset neuvoston seuraavalle kokoukselle."

Keskustelun päätyttyä tähän, päätti Puolue-neuvosto yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan ponnit sekä **W i i k i n** esittämän lisäponnin. Sen seikan määrääminen, saatetaanko ja missä muodossa viime mainittu ponsi julkisuuteen, jätettiin Puoluetoimikunnan harkittavaksi. Lisäksi päätettiin yksimielisesti hyväksyä eduskuntaryhmälle ohjeeksi **H u o t a r i n** esittämä ponsi.

Kun kaikki kokouksen esityslistalla olleet asiat oli loppuun käsitelty, lausui kokouksen puheenjohtaja **K. H a r v a l a** seuraavaa:

Pyydän kiittää neuvoston jäseniä siitä harrastuksesta, joka

asian käsittelyssä on esiintynyt. Puolueemme elää ilmeisesti vaikeissa olosuhteissa ja sen vuoksi tahtoisin lausua, että kukin kohdaltamme koettaisimme näinä vaikeina aikoina tehdä kaiken voitavamme pysyttääksemme puolueemme niin hyvissä voimissa kuin mahdollista. Julistan neuvoston kokouksen päättyneeksi.

Kokous päättyi kello 17.40.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Karl Harvala
Kokouksen puheenjohtaja.

J. M. Keto
Kokouksen sihteerä.

Tämän pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet sekä kokouksen menon ja päätösten mukaiseksi havainneet.

Helsingissä, kesäkuun 14 p:nä 1930.

J. M. Keto *Edu. Hultunen*

Uusien jäsenten hankkimiseen voidaan käyttää useammanlaisia menettelytapoja. Pääasia on, että puolueemme jäsenillä ja järjestöillä on tämä tehtävä aina jatkuvasti mielessään ja puolue toiminta järjestetään tätäkin näkökontaa silmälläpitäen. Uusien jäsenten hankinnan tulee tapahtua nim. jatkuvasti - ei

siis yksinomaan vain silloin, kun puolue panee toimeen erityisiä jäsenhankintaviikkoja. Esitettäköön tässäkin sellaisia toimintamuotoja, joiden avulla voidaan saada järjestöihin uusia jäseniä ja estää niitä järjestöistä eroamasta.

Puolueyhdistysten tulisi ensinnakin valita useampia jäsenmaksujen kantajia, joiden tehtäviin sisällytettäisiin myöskin uusien jäsenten hankinta. Jäsenmaksujen kantomiehille etenkin maaseudulla voitaisiin jakaa erityiset piirit ja tulisi heidän jakaa jäseneksi liittymiskaavakkeita (Niitä on maksutta saatavana puolue toimistosta.) kaikille sellaisille työläisille, piden luullaan kannattavan puolueemme toimintaa. Näitä on taasen järjestöjemme ulkopuolella hyvin paljon. Kuuluuhan puoluejärjestöihimme vasta noin joka seitsemäs puoluetta äänestävä henkilö ja tämän lisäksi on paljon sellaisia henkilöitä, joilla ei ole äänioikeutta. Työmaata ja mahdollisuuksia on siis paljon, kunhan vain halutaan ja osataan niitä hyväksi käyttää. Toinen tärkeä tehtävä jäsenmaksujen kantajilla on kerätä kuukausittain tai ainakin neljänneksittäin jäsenmaksut niiltä, jotka ovat puoluejärjestöihin liittyneet. Kokemus on nim. osoittanut, että puoluejärjestömme ovat liiaksi "kestikievarimaaisia", joihin siis tulee jatkuvasti uusia jäseniä, mutta joista myöskin saman verran jättäytyy syrjään, eikä puolueemme jäsenmäärä siis pääse nousemaan sille tasolle, että kaikki puoluettamme kannattavat henkilöt olisivat puolueemme jäseninä. - Itävallassa ja osittain Saksassa on hyvällä menestyksellä käytetty sellaista tapaa, että jokaisessa kaupunkitalossa on luottamusmies, joka kuukausittain kerää talossa asuvilta jäsenmaksut, pitää luetteloa talossa asuvista puoluetovereista ja ottaa selvän asuntoa muutettaessa, mihin jäsen muuttaa, sekä ilmoittaa sen talon luottamusmiehelle jäsenen muutosta taloon, jolloin hän taasen huolehtii jäsenmaksujen kantamisesta edelleen. Tällä tavoin siis pidetään jäsenestä kiinni eikä anneta jäsenen laimeuden vaikuttaa puoluejäsenyydestä eroamiseen. Jos meilläkin niin maaseudulla kuin kaupungeissakin voitaisiin edes osittain tähän suuntaan toimia, olisi puolueemme jäsenmäärä paljon suurempi.

Järjestöjen toiminnan vilkastuttaminen.

Sikäli kuin puoluejärjestön toiminta pysyy virkeänä ja ajan tasalla, viihtyvät siinä myöskin jäsenet. Puoluejärjestöjemme elinvoimaisuus on siis jo sinänsä paras keino jäsenten pysyttämiseksi puolueessa. Mutta järjestöjen toiminnan elinvoimaisuudella on vieläkin tärkeämpi merkitys - se määrää ratkaisevalta tavalla myöskin sen, kuinka suuren askeleen me kulloinkin voimme poliittisella näyttämöllä ottaa ja mikä merkitys puolueellemme yleensä annetaan. Heikkona ja uneliaana me saamme tyytyä puolustamaan entisiä saavutuksia, suurena ja voimakkaana me voimme raivata mahdollisuuksien mukaan uusia rämeikkö-

ja, niin aineellisella kuin henkiseläkin alalla, ja valloittaa uusia asemia ja saavuttaa entistä parempia tuloksia.

Järjestöjen toimintaa voidaan vilkastuttaa monilla eri keinoilla. Pysyvympiin tuloksiin on päästy siällä, missä kokous- ja iltamatilaisuudet on järjestetty huolellisesti, missä siis on kokousasiat ennakolta valmisteltu hyvin, kokouksien ohjelmaan on otettu päivän politiikkaa käsitteleviä kysymyksiä ja estetty kokouksien muodostuminen tarpeettoman pitkävetoisiksi, samoin missä iltamaohjelmat on yritetty saada paikkakunnan oloja vastaaviksi ja monipuolisiksi. Jos vielä eri järjestöt yhteistoiminnassa keskenään järjestävät isommat tilaisuudet, on puoluetoiminta tammöisellä paikkakunnalla elinvoimaista. - Tässä yhteydessä ei voida kysymysten yksityiskohtia sen laajemmin käsitellä. Kiinteä yhteistyö piirijärjestöjen kanssa, etenkin piirijuhlia ja puhetilaisuuksia järjestettäessä on erittäin tarpeellinen. Yhteistyö paikkakunnalla olevien järjestöjen ja piirijärjestöjen kesken olisi tarpeellinen etenkin vappujuhlia järjestettäessä.

Huomautettakoon vielä, että puoluetoimistosta on saatavana viiden markan hintaiset ohjekirjaset "Jäsenhankintaviikko", jossa käsitellään jäsenhankintatilaisuuksien ja iltamien järjestelyä, ja "Järjestöjen taloudenhoito", jossa käsitellään tätä alaa koskevia kysymyksiä, sekä "Politiikka - Pippuria - Siirappia", jossa on erinäisiä iltamaohjelmanumeroita ja jonka hinta on neljä markkaa.

Vappujuhla.

Tänä vuonna muodostuu vappujuhlan vietosta kahdestakin syystä erikoinen merkkitapaus. Sen johdosta, että puoluekokous hyväksyi puolueelle uuden lipun, vietetään vappua nyt ensi kerran maassamme erityisenä lippupäivänä. Toinen merkkitapaus on se, että ammatillisesti järjestynyt työväki liittyy nyt tavallista suurilukuisempaan puolueemme vappukulkueeseen. Näistä syistä kiinnitetään vappujuhlan valmisteluinkin entistä suurempaa huomiota.

On kuitenkin huomattava, että vappujuhla on ennenkaikkea poliittinen juhla, vaikkakin siihen ottaa osaa ammatillisestikin järjestynyttä työväkeä. Syksyllä pidettava työjuhla on taas ammatillisen liikkeen juhla, jota myöskin puoluejärjestöt sopivalla tavalla avustavat. Vappujuhlista tulevat tulotkin kuuluvat siis puolueelle ja työjuhlista ammatilliselle liikelle.

Vappujuhlien järjestämisessä on tehtäviä niin keskusjärjestöillä kuin perusjärjestöilläkin. On vain kaikkialla ryhdyttävä asian johdosta toimenpiteisiin. Käytännöllisinä toimenpi-

teinä voitanees esittää esim. seuraavia toimintamuotoja.

Vappujulistukset.

Yleisen vappujulistuksen antavat Sos.-dem. Puoluetoimikunta ja Ammatillisten Järjestöjen Valtuuskunta. Tämä julistus annetaan huhtikuun 10 päivään mennessä. Jo maaliskuussa voitanees antaa lehdistölle lyhyt tiedonanto tästä asiasta. Tähän julistukseen viitaten voivat piiritoimikunnat, sikäli kuin haluavat, antaa oman julistuksensa. Paikalliset kunnallisjärjestöt ja ammatilliset keskusneuvostot tai paikalliset järjestöt, missä sellaisia on olemassa, antavat yhteisen julistuksen ja järjestävät vappujuhlan käytännölliset valmistelut paikkakunnallaan.

Muut valmistelut.

Vappukulkueet on saatava mahdollisimman suuriksi ja hyvin järjestetyiksi. Jo ajoissa on ryhdyttävä sitä varten toimenpiteisiin valitsemalla airueet, lipunkantajat ja, missä osanotto on suurempi, arpomalla kulkuejärjestys. On katsottava, että lippu ja airuenaumat ovat kunnossa. Myöskin kulkueen kokoontumispaikka on ajoissa varattava. Vappujuhlan valmistelua varten on sopivaa yhteistoimintaa eri järjestöjen kesken harjoitettava. Etupäässä kunnallistoimikuntien on järjestettävä vapun vieto alueellaan ja tehtävä tämän johdosta järjestöille ehdotuksensa hyvissä ajoin. Missä kunnallisjärjestöjä ei ole, voivat lähipaikkakuntien yhdistykset sopia yhteisistä juhlista.

Juhlaohjelma on saatava mahdollisimman hyväksi. On luonnollista, että puhujia ei taaskaan saada jokaiseen vappujuhlaan eikä "hyvää" ja "parasta" puhujaa läheskään jokaiseen paikkaan. Käytettävät puhujavoimat on joka tapauksessa kussakin piirissä tyystin käytettävä. Sitä paitsi puoluetoimikunta lähettää painetun vappupuheen jokaiseen paikkaan, mihin sitä pyydetään. - Tämä puhe valmistetaan niin ajoissa, että se on painovalmiina 10/4. Samaan vihkoseen painetaan, jos mahdollista, myöskin runo ja pakina sekä ohjeet vappujuhlien järjestämisestä ja painetun ohjelman esittämistä varten.

Juhlien käytännölliseen järjestämiseen ja juhlapaikkojen koristamiseen pitäisi kiinnittää tavallista suurempaa huomiota. - Vappujuhlan pidetään tavallisesti ulkoilmassa, joten tässä suhteessa on hyvin rajoitetut mahdollisuudet käytettävänä. Voidaan kuitenkin esim. esityslava koristaa köynnöksillä ja lippuilla. Milloin juhla pidetään sisällä, voidaan koristeluun kiinnittää tällöin suurempaa huomiota. Juhlahuoneistoihin siis köynnöksiä, paperikoristuksia ja lippuja. Pöytäliina ja kukkia puhujan pöydälle j. n. e. - naisväen parhaan harkinnan mukaan.

Käytännöllisestä järjestelystä mainittakoon vielä, että

juhlaohjelman esityksen tulee tapahtua täsmällisesti ja nopeasti, ilman pitkiä väliaikoja eri ohjelmanumeroitteen välillä. Tavallisen väliajan voi tietysti erittäin pitää.

Lippujuhla.

Vappua vietetään, kuten jo edellä on sanottu, yleisenä puolueemme lippupäivänä. Työväenyhdistykset ja yksityiset puolue-
toveritkin varaavat puoluelipun täksi päiväksi talonsa katolle ja siellä, mihin on hankittu uusia lippuja, järjestetään vappujuhlaan erityinen lipun vihkimätilaisuus. Tässä tilaisuudessa pidetään lyhyt lippupuhe ja lauletaan soittokunnan säestämänä kansainvälinen. - Lipun vihkimätilaisuus sovitetaan mielenosoituskokouksen yhteyteen, joten se muodostaa osan vappujuhlan ohjelmasta.

Puoluekokousten päätösten selvittely.

Näin puoluekokouksen jälkeen on suullisessa sekä kirjallisessa valistustyössä kiinnitettävä hyvin suurta huomiota puoluekokouksen päätösten selvittelylle. Viime puoluekokous antoi-
kin tässä suhteessa mielenkiintoista aineistoa verrattain runsaasti. Tulihan puoluekokouksessa hyväksytyksi useita tärkeitä ja kauaskantoisia ohjelmakysymyksiä, joiden viitoittamalta pohjalta voidaan lähteä edessä olevia päivänkysymyksiä käsittelemään.

Tehdäkseen hyväksytyt ohjelmakysymykset tunnetuksi on puoluetoimikunta päättänyt ne koota ja julkaista eri kirjaseinä, joka ilmestyy kuluvaan vuoden aikana. Puoluekokouksen pöytäkirja ilmestyy myöskin keväällä, joten siitäkin nähdään viime puoluekokouksen päätökset.

Puoluetoimitsijain kurssit.

Ensi syksynä on aikomuksena järjestää noin viikon kestävät puoluetoimitsijain kurssit. Kurssien ohjelman ja osanottajain järjestäminen voitaneen jättää puoluetoimikunnan tehtäväksi. Kuitenkin voitaisiin jo nyt päättää, että kurssit järjestettäisiin syyskuun 14 - 21 päivien väliseksi ajaksi.

Syksyllä järjestettävä erikoisviikko.

Ensi syksynä voitaisiin järjestää myöskin jokin erityinen valistusviikko, joko jäsenhankintaa, puoluelientien levitystä t. m. s. tarkoitusta varten. Kun vasta vähän myöhemmin voidaan paremmin harkita viikon tunnus ja sen viettämisäika, olisi tämän viikon valmistelut jätettävä kokonaan puoluetoimikunnan päätettäväksi.

Lentolentisiä.

Puoluetoimikunta on päättänyt julkaista syksyllä pari lentolentistä, joissa käsiteltäisiin päivän poliittisia kysymyksiä. Lentolentiset painettaisiin sanomalentipaperille ja jaettaisiin ilmaiseksi piiritoimistojen välityksellä.

Puoluejulkaisujen ja lippujen levitys.

Puolueemme toiminnalle on erittäin tärkeätä, että Kevättervehdystä, vappumerkkejä ja kalentereja saadaan leviämään mahdollisimman paljon. Erittäinkin näin taloudellisesti huonona aikana on tehtävä levityksen hyväksi työtä entistä runsaammin. Tänä keväänä lasketaan myöskin liikkeelle puolueemme uusi lippu. Lippua valmistetaan useampaa eri kokoa, sellaisia, joita pidetään katolla, mielenosoituskulkeissa käytettäviä ja pöytälippuja. Lippujen hinnat ja laadut on annettu järjestöjen tietoon jo aikaisemmin. Toivottavasti järjestöt ja järjestöjen jäsenetkin hankkivat lippuja talojensa katoille ja myöskin pöydilleen. Myöskin valmistuu jälkeen vapun puolueemme uusi merkki. Tästäkin annetaan järjestöille aikanaan myyntikehoitus.

X

Edelläolevassa on hahmoiteltu puolueemme lähiajan valistustyötehtäviä ja esitetty lyhyesti myöskin syysvalistuskaudella toimeenpantavien valistustyömuotojen pääkohdat, joiden lopullinen suunnittelu on vielä keskenäisenä. Myöskään ei ole lähemmin puututtu erinäisiin yksityiskontiin, koska niistä oli juuri puoluekokouksessa puhetta ja koska monet käytännölliset toimenpiteet, kuten puolueen luennoitsijain järjestäminen y. m., ovat puoluetoimikunnan ja piirijärjestöjen järjestettävissä.

Endotamme, että puolueenuevosto hyväksyy edelläolevan valistustyösuunnitelman kuluvaan vuoden valistuskautta varten.

- - - - -

Lähte n = 3

Puolue neuvostolle.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston

tulo- ja menoarvio vuodelle 1930.

M e n o j a:

Palkat	12,700:-
Kotimaiset avustajat	3,300:-
Ulkolaiset "	1,500:-
Kuvitus	1,400:-
Sekal. aineisto	600:-
Postitus	300:-
Välineet	300:-
Yleiset kulungit	<u>1,900:-</u>

K u u k a u d e s s a Smk. 22,200:-

V u o d e s s a Smk. 266,400:-

T u l o j a:

Lehtien laskutus:	
Eteenpäin	1,000:-
Hämeen Kansa	1,200:-
Kansan Lehti	4,100:-
Kansan Työ	2,900:-
Kansan Voima	1,000:-
Pohjolan Työmies	300:-
Sosialisti	2,100:-
Suomen Sosialidemokraatti	4,700:-
Uusi Aika	1,100:-
Työn Voima	2,500:-
Vapaus	<u>1,000:-</u>
	<u>21,900:-</u>

K u u k a u d e s s a Smk. 21,900:-

V u o d e s s a Smk. 262,800:-

Puolueelta Smk. 3,600:-

Smk. 266,400:-

ES/LI

Liite N:o 5.

Puolueemme suurarpajaiset.
""""""""""

(Esitys puolueneuvostolle.)

Viime puoluekokous päätti v:n 1931 aikana järjestettäväksi arpajaiset, joiden puhtaasta tulosta jaetaan toinen puoli piirijärjestöjen valistustarkoituksiin. Tästä syystä on ryhdyttävä alustaviin toimenpiteisiin, ettei tarpeettomia yhteensattumia tapahtuisi. Puoluetoimikunnalle olisi annettava oikeus ryhtyä arpajaisten johdosta käytännöllisiin toimenpiteisiin. Myöskin olisi määriteltävä arpojen ja voittojen lukumäärä ja niiden suuruus, arvonnän toimittaminen sekä miten tulos eri piirijärjestöille jaetaan.

Kun kysymyksessä on verrattain suuret arpajaiset ja kun arpoja myydään ympäri maan, on niiden myyntiin varattava kohtuullisen pitkä aika. Tästä syystä olisi arvat laskettava kauppaan jo ensi vuoden alusta ja olisi myyntiä jatkettava joulukuun alkupuoleen asti, jolloin arvonta toimitettaisiin.

Katsoen vallitsevaan rahan kireyteen ja siihen, ettei puolueemme ole aikaisemmin arpajaisia järjestänyt, ei niitä olisi järjestettävä kovin suuriksi. Enkä 200,000 kpl. viiden markan hintaista arpaa olisi sellainen määrä, joka saataisiin helposti myydyksi. Voittojen hankintaan voitaisiin käyttää noin 200,000 - 300,000 mk. Päävoitto voisi olla esim. 50,000 mk:n suuruinen, esim. osakkeita. Sen jälkeen voisi olla 2 kpl. 25,000 mk:n, 5 kpl. 10,000 mk:n, 5 kpl. 5,000 mk:n ja noin 500 kpl. 3,000 - 50 mk:n suuruisia voittoja puoluetoimikunnan lähemmän harkinnan mukaan.

Mitä tulee lopuksi arpajaisten puhtaan tulon jakamiseen eri piirijärjestöjen kesken, lienee sopivin jakotapa se, että tulos jaetaan sen mukaan, kuinka paljon kunkin piirin alueella on arpoja myyty. Tällöin tulevat voimakkaammat piirit saamaan voittovaroja runsaammin kuin heikommat piirit, mutta parempaakaan jakotapaa on vaikea keksiä, ja voi puolueneuvosto ottaa tämän seikan huomioon jakaessaan piirijärjestöille muita avustuksia.

Edelläolevaan viitaten ehdotamme puolueneuvoston päätettäväksi:

- 2 -

että Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen valistusrahaston kartuttamiseksi toimeenpantaisiin vuoden 1931 aikana 200,000 kpl. viiden markan hintaista arpaa käsittävät arpajaiset, jos asianomainen lupa niille saadaan. Voittojen hankintaan käytettäisiin noin 250,000 mk., ja olisi päävoittoina pankkitalle-~~tusta~~ ja esinevoittoja, ollen pienimman voiton arvo 50 mk. Arvonta toimitettaisiin jouluk. 10 p:nä 1931. Helsingin kaupungissa sijaitsevassa Suomen Sos.-dem. Puolueen puoluetoimistossa ja julkaistaisiin arvonnantulos sos.-dem. puoluelohdissa jouluk. 20 p:nä;

että arpajaisten puhtaasta ylijäämätä jaetaan toinen puoli piirijärjestöjen valistusrahastoon sen suhteen mukaan kuin kunkin piirin alueella on arpoja myyty; ja

että arpajaisten johdosta syntyvät toimenpiteet jätetään puoluetoimikunnan tehtäväksi, joka myöskin määrää lopullisesti voittojen lukumäärän ja järjestää arpojen myynnin.

- - - - -

ES/LI

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen
Puoluepuolueen ja Sosialidemokraattisen
Eduskuntaryhmän yhteisestä kokouksesta,
joka pidettiin Helsingissä,
kesäkuun 30 ja heinäkuun
1 päivinä 1930.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen
Puoluepuolueen ja Sosialidemokraattisen
Eduskuntaryhmän yhteisestä kokouksesta,
joka pidettiin Helsingissä,
kesäkuun 30 ja heinäkuun
1 päivinä 1930.

Pöytäkirja Sos.-dem. Puoluepuolueen ja Eduskunta-
ryhmän yhteisestä kokouksesta
kesäkuun 30 ja heinäkuun 1 päivinä 1930.

Laatinut: J. E. Janatuinen.

Eduskuntaryhmän puolesta: J. E. Janatuinen.

Puoluepuolueen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Kokouksen puolesta: J. E. Janatuinen.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Puolueneuvoston ja Sosialidemokratistisen Eduskuntaryhmän yhteisestä kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä, säätytalossa kesäkuun 30 ja heinäkuun 1 päivinä 1930.

1§.

Puoluetoimikunnan puheenjohtaja Kaarlo H a r v a l a avasi kokouksen ilmoittaen, että siitä on ilmoitettu Puolueneuvoston ja Sos.-dem. Eduskuntaryhmän jäsenille kiertokirjeellä puolueen sääntöjen 40 §:n mukaisesti.

Kokous todettiin sääntöjen mukaisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Puheenjohtaja H a r v a l a n lausuttua tämän jälkeen kokouksen osanottajat tervetulleiksi sekä ilmoitettua, että hänen on puolueen sääntöjen 40 §:n mukaan johdettava puhetta tässä kokouksessa sekä kutsuttua pöytäkirjaa pitämään toimitsija J.E. Janatuksen, toimitettiin nimenhuuto, jolloin havaittiin, että saapuvilla olivat seuraavat päätösvaltaiset Puolueneuvoston jäsenet, nimittäin: Puoluetoimikunnasta: Kaarlo Harvala, Matti Paasivuori, K.H. Wiik, Axel Ahlström, Reinh. Swentorzetski, Väinö V. Salovaara, Hilda Seppälä, J.W. Keto ja Väinö Tanner. Saapuvilla olivat myös Puoluetoimikunnan varajäsenet **Maurho Pekkala** ja Edv. Huttunen; sekä eri vaalipiireistä päätösvaltaisina jäseninä: Uudenmaan l. vaalipiiristä Hj. Görman ja Juho Lanto, Turun l. eteläisestä vaalipiiristä F. V. Suominen, Turun l. pohjoisesta vaalipiiristä Vihtori Fallila, Hämeen l. eteläisestä vaalipiiristä Jalmari Kankaanpää ja A. Pitkäsilta, Hämeen l. pohjoisesta vaalipiiristä Vihtori Kanto ja Lauri Kanervio, Viipurin l. läntisestä vaalipiiristä Urho Lappalainen ja Juho Pyy, Viipurin l. itäisestä vaalipiiristä Kusti Kaija, Mikkelin l. vaalipiiristä V. Paavilainen ja A. Parkkinen, Kuopion l. läntisestä vaalipiiristä H. Reinikainen, Kuopion l. itäisestä vaalipiiristä Juho Kosonen, Vaasan l. itäisestä vaalipiiristä Heikki Laakso ja Artturi Ranta, Vaasan l. eteläisestä vaalipiiristä Lenni Huh-
tanen, Vaasan l. pohjoisesta vaalipiiristä Matti Lepistö, Oulun l. eteläisestä vaalipiiristä Kustaa Ahmala ja Suomen Ruotsalaisesta Työväenliitosta (Finlands Svenska Arbetarförbund) Fr. Sundqvist.

Eduskuntaryhmästä olivat saapuvilla: Aalto, A., Aalto, J.F., Aaltonen, A., Ailio, J., Ampuja, M., Aromaa, E., Aro, T., Bryggari, T., Eskola, V., Halonen, T., Harvala, K., Haverinen, Anna, Huttunen, E., Kivisalo, V., Komu, V., Koponen, A., Koskelin, A., Kovanen, J., Kujala, E., Lehtikoinen, A., Lehtokoski, Aino, Leino, J., Lepistö, M., Marttila, O., Myllymäki, K., Paasivuori, M., Pekkala, M., Pensas, O., Penttala, J., Perho, K., Puittinen, M., Pärssinen, Hilja, Rantala, V., Rapo, J., Seppälä, Hilda, Setälä, E., Sillanpää, Miina, Sirén, A., Suokas, M., Swentorjetski, R., Tolonen, J., Valjakka, Hilma, Valta, A., Welling, Y., Aattela, H., Voionmaa, V., Väisänen, J. ja Ahlström, A.

Sosialidemokraattisia piiritoimikuntia edustivat: Uudenmaan läänin piiritoimikuntaa A. Lehtonen, Turun ja Porin l. eteläistä piiritoimikuntaa T. Saarinen, Hämeen l. eteläistä piiritoimikuntaa T. Aaltonen, Hämeen l. pohjoista piiritoimikuntaa H. Aattela, Viipurin l. läntistä piiritoimikuntaa J.F. Aalto, Viipurin l. itäistä piiritoimikuntaa Kr. Lumijärvi, Mikkelin l. piiritoimikuntaa O. Salonen, Kuopion l. läntistä piiritoimikuntaa K. Ukkonen, Vaasan l. yhdistyneiden vaalipiirien piiritoimikuntaa Y. Saarinen ja Suomen Ruotsalaista Työväenliittoa G. Andersson.

Puoluelehtiä edustivat: Suomen Sosialidemokraattia A. Huotari, Sosialistia A. Aaltonen, Kansan Lehteä E. Kilpi, Hämeen Kansaa A. Kanerva, Kansan Työtä E. A. Vuori, Eteenpäinlehteä K. Hämäläinen, Työn Voimaa E. Niini, Uutta Aikaa J. Leino ja Arbetarbladetia A. Ahlström.

Sos.-dem. Työläisnaisliittoa edusti Miina Sillanpää, Sos.-dem. Työläisnuorisliittoa S. Manninen, Sos.-dem. Raittiusliittoa J. Virtanen ja Sos.-dem. Pienviljelijäin Neuvottelukuntaa E. Pusa.

2§.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Anton Huotari ja Hilda Seppälä.

3§.

Päätettiin, että kokoukseen pääsevät kuuntelijoiksi puolustoverit jäsenkirjansa näyttämällä.

4§.

Kokouksen päätösten tiedoittaminen julkisuuteen jätettiin Puoluetoimikunnan harkinnasta riippuvaksi.

Väinö T a n n e r alusti kysymyksen sisäpoliittisesta tilanteesta, lausuen pääasiassa seuraavaa:

Vielä ei ole täyttä selvyyttä siitä lopullisesta suunnasta ja niiden tarkoituksien yksityiskohdista, joihin nostetun "kansanliikkeen" avulla pyritään. Maassamme vallitsee täysi anarkia. Ei vain yksityisiä kansalaisia, vaan vieläpä eduskuntaa, hallitusta ja presidenttiäkin uhataan. Kaiken kukkuraksi on nyt päätetty järjestää erikoinen talonpoikaismarssi Helsinkiin eduskunnan kokoontuessa. Tämän taantumuksellisen liikehtimisen takana piilee selvästi dikatuuripyrkimyksiä ja muita sivuharrastuksia. Alkuvaiheen tälle liikehtimiselle on antanut kommunistien räikeä esiintyminen. Onhan sillä taholla ajettu vieraan valtakunnan asioita sekä esiinnytty myös uskontoa pilkkaavalla tavalla, joka on ollut omiaan kiihoittamaan ennenkaikkea Pohjanmaan körttiläisiä. Jo viime syksynä sai fasismi maassamme vakavan muodon. Silloin koetettiin sitä tyydyttää huonontamalla yhdistyslakia. Tämä oli kuitenkin kaikki vain alkusoittoa. Ensimmäiseen varsinaiseen tekoon ryhdyttiin hävittämällä Vaasan kommunistinen kirjapaino. Tämän teon tuomitsivat kaikki puolueet ja kokoomuslehdet koettivat selittää sen kommunistien provokatioksi. Eduskunnassa esiintyi sama mieliala. Yksikään edustaja ei ryhtynyt tekoa puoltamaan. Hallituksen taholta tuomittiin teko ankarasti ja pääministeri Kallio huomautti, että jos teko on kiihoituksen tulos, on rikos katsottava kaksinkertaiseksi. Eduskunnan päätös ~~rikkoutumiseksi~~ oli selvä ja antoi hallitukselle vastaista toimintaa varten selvät ohjeet. Vastapuoli ei kuitenkaan ryhtynyt lepäämään, vaan päinvastoin sai sen toiminta yhä uhkaavamman muodon. Tähän vaikutti ilmeisesti hallituksen arkuus ja toimettomuus. Tutkimukset edistyivät hitaasti ja viranomaiset osoittivat arkuutta. Tämä rohkaisi väkivallan tekijöitä. Kuluvan kesäkuun alussa Vaasan kirjapainon hävittämisjutun ollessa raastuvanoikeudessa esillä, ryhdyttiin sitten suoranaiseen kapinaan, joka samalla muodostui merkinannoksi yleiseen liikehtimiseen. Koko tämän kauden ajan on anarkia sitten maassamme yhä kasvanut. Kun jo presidentillekin esitetään suoranaisia uhkavaatimuksia, osoittaa se kyllin selvästi, mihin pyritään. Kaikki merkit viittaavat siihen, että suunnitelmallinen toiminta on ollut käynnissä. Jos

hallitus olisi esiintynyt toisin, olisi asia ollut hoidettavissa. Mutta hallitus ei ryhtynyt millään tavalla estämään väkivallantekoja eikä tukahduttamaan tätä liikettä. Päinvastoin ryhtyi hallitus itsekin laittomuuksiin, määräten kommunistiset kirjapainot suljettaviksi. Hallitus ei ollut ottanut oppiakseen vastaavanlaisista kapinallikkeista muissa maissa. Hallitus on tuntenut heikkoutensa eikä se ole voinut luottaa edes omiin joukkoihinsa. Siitä on tuntunut vastenmieliseltä ryhtyä asevoimin suojaamaan kommunisteja.

Julkisuudessa puhutaan vain kommunismin vastustamisesta ja tämä tunnus vaikuttaa joukkoihin, mutta todellisuudessa on pyrkimysten takana paljon muutakin. Toiminta kohdistuu ilmeisesti koko kansanvaltaa ja parlamenttarismia vastaan. Kun kansanvaltaisten piirien taholta alkoi ilmestyä vastustusta, ilmoitettiin lapuanliikkeen taholta, että kysymys on vain kommunismin vastustamisesta eikä mistään muusta.

Puoluetoimikunta on parhaansa mukaan koettanut toimia saatukseen asiat oikealle tolalle, mutta sen toimintamahdollisuudet ovat olleet varsin vähäiset. Pääasiassa on niiden ollut pakko rajoittua siihen, että on koetettu rohkaista hallitusta ja saada se toimimaan sekä järjestämään porvarillista oppositiota. Puoluetoimikunta on lähettänyt lähetystöjä hallituksen luo vaatimaan toimenpiteitä laillisten olojen palauttamiseksi ja väkivallantekijöiden saatamiseksi rangaistukseen teoistaan. Onpa hallitukselle sanottu suoraan, että verhuodatustakaan ei olisi vältettävä, ellei muuta keinoa asian auttamiseksi ole. Niinikään huomautettiin hallitukselle, että ellei se katso voivansa hallita tilannetta, olisi sen kutsuttava eduskunta koolle. Aluksi ei hallitus tahtonut ottaa tätä vaatimusta lainkaan huomioon, mutta tilanteen yhä kärjistyessä oli sen pakko kuitenkin kutsua eduskunta koolle. Puoluetoimikunta on koettanut rohkaista omia joukkoja julistuksilla ja kiertokirjeillä ja samalla on koetettu nostattaa porvarillista oppositiota lapualaisuutta vastaan. Eri puolille maata järjestettiin lapuanliikkeen vastaisia kokouksia ja puoluelehtemme ottivat asiassa reippaan otteen. Talonpoikain Helsingin retkeä ryhdyttiin vastustamaan, mutta tuloksetta. Myös hallituskysymystä on pohdittu ja on pidetty toivottavana saada aikaan uusi, työkykyisempi ja kansanvaltaisempi hallitus. Nykyinen hallitus ei itsekään usko voivansa tilannetta hallita. - Maalaisliiton ryhmä ponttii kysymystä myös tänään. - Puoluetoimikunnassa on myös harkittu, mitä mahdollisuuksia olisi talonpoikaisretken vastustamiseksi. Onpa herätetty ajatus suurlakon julistamisestakin

samoinkuin suurehkojen työläisjoukkojen kutsumisesta Helsinkiin samaksi ajaksi, mutta näiden suunnitelmien toteuttamisesta on kuitenkin luovuttu, koska niistä voisi olla arveluttavia seurauksia.

Nyt on meidän keskusteltava ja päätettävä siitä, mikä tie on valittava. Onko valittava myöntymyksen tie, vai jäykkä vastarinta. Sosialidemokraattisten puolueiden kanta on kaikkina aikoina ja kaikissa maissa ollut se, että on vastustettava kaikkia kansalaisvapauksien ja - oikeuksien rajoittamisia. Meilläkin on jo hyvin voitu huomata, että myöntymisestä ei ole hyötyä. Puolueemme jäsenten keskuudessa on jokseenkin yksimielisesti tuomittu se myöntyväisyyspolitiikka, jota ryhmämme taholta oli havaittavissa yhdistyslain käsittelyssä. Puoluekokous antoikin tästä asiasta jokseenkin selvät ohjeet. Kokemus on jo selvästi osoittanut, että myöntyväisyys yhdistyslain muuttamisessa ei lainkaan auttanut, sillä se ei lainkaan lepyttänyt kiinkoilijoita. On muistettava, että jos vapaaehtoisesti luovutaan joistakin kansalaisoikeuksista ja - vapauksista, niin niitä on myöhemmin hyvin vaikea saada takaisin. Tämän vuoksi on Puoluetoimikunta yksimielinen siitä, että nyt kokoontuvassa eduskunnassa ei ryhmämme taholta saisi tapahtua mitään oleellisia myönnytyksiä. Eduskunnan ratkaistavaksi tulee nyt ennen kaikkea kolme tärkeätä kysymystä: 1) hallituksen tilanneselostus, 2) hallituksen esitykset ja 3) hallituksen uusiminen.

Hallituksen tilanneselostukseen nähdessä pitäisi olla ilman muuta selvää, että meidän ryhmämme ei voi hyväksyä hallituksen toimenpiteitä ja toimittomuutta, vaan hallitukselle on annettava epäluottamuslause. Sen sanamuodosta voitaisiin kuitenkin ennakolta sopia maalaisliiton kanssa, jotta sen osanotto uuteen hallitukseen ei kävisi mahdottomaksi.

Hallituksen lakiesityksiä on kolme, joista presidentti on tänään vahvistanut eduskunnalle jätettäväksi kaksi. Tasavallan suojelulaissa, joka lakiesitys on jo julkaistu lehdissä, on vain kaksi pykälää. Se sisältää hallitukselle aivan avoimen valtakirjan. Lakiesityksen perusteluissa kohdistetaan huomio sekä kommunismin että fascismin. Laissa itsessään ei piile vaara, vaan vaara on siinä, kuka joutuu mainittua lakia käytäntöön soveltuttamaan ja ketä vastaan sitä käytetään. Hallitusmuotomme edellyttää erikoista sotalalakiä. Meidän taholtamme on kuitenkin sellaisen säätämistä vastustettu. Nykyinen tilanne osoittaa kuitenkin, että tällainen laki olisi ollut tarpeen oikeistoa vastaan. - Puhuja selosti tämän jälkeen Saksan suojelulain säätämistä ja sen eri vaiheita. Tämän vuo-

den maaliskuussa hyväksyttiin Saksassa uusi tasavallan suojelulaki. Sen puolesta äänestivät sos.-dem. ryhmä yksimielisesti ja sitä vastustivat vain kommunistit ja äärimmäinen oikeisto. Hallituksen esittämä suojelulaki on kuitenkin kokonaan toisenlainen kuin Saksan vastaava laki. Puoluetoimikunnan mielestä olisi kuitenkin ennen aikaista antaa nyt ryhmälle aivan sitovia ohjeita, koska ryhmän suhtautuminen lakiesitykseen tulee riippumaan siitä, minkälainen hallitus saadaan muodostetuksi, minkälaiseksi lain sisältö lopullisesti saadaan ja ketä vastaan lakia tultaisiin käyttämään. Nyt esitetyssä muodossa ei lakia voida hyväksyä. Ryhmälle olisi sen vuoksi jätettävä harkintavapaus.

Painovapauslakia ehdotetaan siten muutettavaksi, että lehti voitaisiin lakkauttaa 1 vuodeksi (nykyisin korkeintaan 3 kuukaudeksi), takavarikoimis-oikeutta laajennettaisiin ja paikallisille syyttäjäviranomaisille annettaisiin laajemmat valtuudet. Tällaisena ei esitystä voida hyväksyä. Mikäli olisi kyseessä sellaisten muutosten aikaansaaminen, joiden avulla asiain käsittelyä joudutettaisiin ja lakkautettujen lehtien vastikelehtien ilmestyminen ehkäistäisiin, niin tällaisiin muutoksiin voitaisiin suostua. Teknillisiä muutoksia voitaisiin siis lakiin hyväksyä, mutta ei sellaisia, jotka koskevat varsinaiseen painovapauteen tai aikaansaisivat ennakkosensuurin.

Vaalilakia ja valtiopäiväjärjestystä koskevan hallituksen esityksen tarkoituksena on jättää äänioikeus ennalleen, mutta sen sijaan annettaisiin keskuslautakunnille oikeus hyljätä sellaiset ehdokaslistat, joilla ehdokkaina esiintyy tunnettuja kommunisteja. Listojen hylkäämisestä olisi oikeus valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tällaisessa lainsäädännössä emme voi olla mukana.

On selvää, että nykyisen hallituksen on erottava, muuten jatkuu nykyinen tilanne, jolloin Lapuan sivuhallitus tosiasiallisesti pitelee valtiovaltaa käsissään. Hallitus on kokoonpantava kansanvaltaisista aineksista ja on se perustettava verraten laajalle pohjalle. Kokoomuksenkin olisi oltava tässä hallituksessa mukana. Nyt olisi kyllä tärkeätä, että sosialidemokraatitkin astuisivat hallitukseen puoluekokouksen päätöksen mukaan taantumusta alaslyömään, mutta tuskinpa voimme sitä nyt tehdä. Vaikeudet ovat siksi suuret eikä ole varmaa, huolitettaisiinko meitä nyt edes mukaan, jota paitsi me siellä tuskin mitään voisimme aikaansaada. Huhtikuussa herätettiin kysymys yhteisen hallituksen muodostamisesta maalaisliiton kanssa. Sellainen hallitus olisi ehkä voinut pelastaa tilanteen,

mutta maalaisliitto hylkää silloin tarjouksen. Nyt ei tällaista kokoomusta voida lainkaan ajatella. Jos mentäisiin sellaiseen hallitukseen, jonka johdossa olisi kokoomus, niin saisimme suorittaa varsin likaista työtä. Näinollen näyttää olevan parasta meille samoin kuin parasta koko maallekin, että jääme hallituksesta pois. Jos kuitenkin olisi valittavana, joko diktatuurihallitus tai sellainen, jossa sosialidemokraatit olisivat mukana, niin silloin olisi hyväksyttävä jälkimmäinen vaihtoehto. Paras ratkaisu olisi sellainen porvarillinen kokoomushallitus, joka olisi laillisuuden kannalla. Lapualaisilla on jo pääministeriehdokkaana Svinhufvud, jonka selän takana olisi helppo venkeillä. Muina pääministeriehdokkaina mainitaan Paasikivi, Virkkunen, Walldén ja Ingman, joka kuitenkin on nykyisin sairaana. Jos näistä olisi valittava, niin olisi niistä paras Paasikivi. Hallituksen muodostaminen näyttää perin vaikealta eikä ole edes tietoa, kenen puoleen presidentti kääntyy. Jos lapualaiset muodostaisivat hallituksen, niin on itsestään selvää, minkälaisiksi olot silloin muodostuisivat. Tosin porvarillinen kokoomushallituskin merkitsee taka-askelta, mutta jos on valittava sellaisen tai lapualaishallituksen välillä, niin ei voida olla epätietoisia siitä, kumpi on valittava.

Kysymys siitä, miten on meneteltävä, jos kommunistit vapaaehtoisesti jäävät eduskunnasta pois, jos heitä yksityisten toimesta estetään sinne saapumasta tai jos hallitus vangituttaa kommunistiset edustajat, on myös senlaatuinen, joka ansaitsee tulla tässä kokouksessa pohdittavaksi. Hallitus on ilmoittanut, että sen puolelta ei tulla estämään kommunistiedustajain eduskuntaan saapumista. Yksityisesti on kuitenkin useita edustajia jo pidätetty. Tekisi mielei kenoittaa sos.-dem. ryhmää jäämään pois siinä tapauksessa, että kommunistiedustajat ehkäistään eduskuntaan saapumasta. Tällä kertaa ei tällainen menettely kuitenkaan näytä tarkoituksenmukaiselta. Sen vuoksi olisi ryhmän tyydyttävä siihen, että eduskunnassa heti nimihuudon jälkeen pantaisiin vastalause sen vuoksi, että useita kommunistiedustajia on estetty eduskunnan istuntoon saapumasta ja koettava vaikuttaa siihen suuntaan, että eduskunta ei ryhtyisi työskentelemään, ennenkuin kaikille sen jäsenille on turvattu työrauha. Talonpoikaisretken, enempää kuin muunkaan painostuksen, ei ole annettava vaikuttaa kantaamme eikä painostuksen vuoksi ole myöskään kiirehdittävä asiain säännöllistä käsittelyä.

Tilanneselostuskäsittelyssä hallitus tuskin tulee saamaan luottamuslausetta. Tasavallan suojelulakiin nähden ovat kaikki porvarilli-

set ryhmät jokseenkin yksimielisesti hyväksymisen kannalla. Jos kommunistit ovat poissa, eivät sosialidemokraatit voi ehkäistä lain hyväksymistä, mutta sen kiireellisen käsittelyn he kyllä voivat ehkäistää. Painovapauslakiin nähden on ilmennyt erimielisyyttä, mutta tulee se hyväksytyksi. Vaalilain muutokset tuskin tulevat hyväksytyiksi. Jos lakiesityksiä ei hyväksytä, niin on se aiheena hallituksen eroamiseen. Kallio on ilmoittanut, ettei hän haluaisi eduskuntaa hajoittaa. Uusi hallitus muodostettaisiin, joka hajoittaisi eduskunnan. Uudet vaalit toimitettaisiin lokakuun 1 ja 2 päivinä ja uusi eduskunta koontuisi marraskuun 1 päivänä. Kommunistien osanotto vaaleihin ehkäistäisiin ja sosialidemokraattien asema tulisi vaaleissa olemaan myös hyvin vaikea. Suoranaiset vaaliväärennyksetkään eivät olisi oletamusten ulkopuolella. Näinollen tuntuu hetki uusien vaalien toimittamiselle epäsuotuisalta. Lapualaiset toivovat, että suomalaiset porvariryhmät saisivat uusissa vaaleissa ~~2/3:n~~ enemmistön ja että porvarilliset ryhmät saisivat 2/3:n enemmistön. Jos he tähän pääsisivät, niin vapautuisivat suomalaiset porvarilliset ryhmät sosialidemokraattien ja ruotsalaisten vastustuksesta. Luulisi sosialidemokraattien kuitenkin saavan vaaleissa 1/3:n, mutta parasta olisi kuitenkin välttää uusia vaaleja, mikäli siihen on mahdollisuuksia.

Lopuksi halusi puhuja vielä korostaa sitä, että Puoluetoimikunnan mielestä ei mitään oleellisia myönnytyksiä kansanvallan rajoittamiseksi olisi tentävä.

Tämän jälkeen esitti puhuja Puoluetoimikunnan puolesta seuraavan ponsilauselmahdotuksen:

"Nykyistä valtiollista tilannetta ja sen aiheuttamia lakiehdotuksia käsiteltäessä ei ryhmän ole tentävä sellaisia myönnytyksiä, jotka tietävät työväen kansalaisvapauksien asiallista supistamista.

Tässä tarkoituksessa kokous antaa seuraavat ohjeet:

1) Ryhmän on tuomittava hallituksen viime aikoina lapualaisuusliikkeeseen nähden osoittama laimeus ja sen lainvastaiset toimenpiteet. Päättöslauselmasta voidaan neuvotella muiden ryhmien kanssa.

2) Hallituksen esittämiin lakiehdotuksiin nähden huomattakoon:
a) Tasavallan suojeluslakiin nähden on ryhmällä harkintavapaus päättää tilanteen vaatimusten mukaisesti, kuitenkin huomioonottaen, etteivät kansalaisten perustuslaissa turvatut oikeudet tule hallituksen ja viranomaisten mielivallasta riippuviksi. Jos lakiehdotus päätetään hyväksyä, olisi saatava todennäköisiä takeita siitä, että lakia tullaan käyttämään eroituksetta kaikkia valtakunnan turvallisuutta uhkaavia pyrkimyksiä vastaan. Edelleen olisi syytä laatia tämä laki vain lyhyttä määräaikaa varten ja mahdollisimman yksityiskohtaiseen muotoon.

Sotatilalaki olisi syytä hyväksyä, varsinkin, jos sen avulla voidaan torjua suojeluslaki.

b) Painovapauslain muutosehdotuksista on ehdottomasti vastustettava muutoksia, jotka rajoittaisivat kansalaisten painovapautta, laajentaisivat lehlien takavarikoimisoikeutta tai pidentäisivät lakkautusaikaa.

c) Estävät vastikalehtien julkaisemisen. Sitä vastoin voidaan tässä laissa hyväksyä muutokset, jotka jouduttavat oikeudenkäyttöä tai muuten tietävät teknillisiä parannuksia.

c) On vastustettava sellaisia valtiopäiväjärjestykseen tai vaalilakiin tarkoitettuja muutoksia, jotka tekisivät mahdolliseksi estää jonkun kansalaisryhmän edustuksen eduskunnassa.

Jos ryhmän vastustuksesta huolimatta edellämäinitut tai muut mahdollisesti esitetyt lakiehdotukset saavat työväen kansalaisoikeuksia supistavan sisällön, on ryhmän vastustettava niiden kiireelli-

siksi julistamista.

3) Ryhmän ei ole ulkoapain tulevan painostuksen vuoksi suostuttava kiirentämään asian käsittelyä eikä annettava sellaisen painostuksen muutenkaan vaikuttaa kantaansa.

4) Ryhmän on eduskunnan kokoontuessa pantava vastalause eräiden kansanedustajain pidätyksiä vastaan ja, jos mahdollista koetettava aikaansaada eduskunnan päätös, ettei asiain asialliseen käsittelyyn ryhdytä, ennenkuin eduskunnalle ja kaikille sen jäsenille on turvattu työrauha.

5) Ryhmän on koetettava edistää sellaisen, nykyistä laajemmalle pohjalle rakennettavan hallituksen muodostamista, jossa kansanvaltaisilla aineksilla on varma enemmistö.

Jos tällaisen hallituksen aikaansaaminen sitä vaatii ja jos saadaan riittävät takeet siitä, että sosialidemokraatit voivat siinä toimia puolueen hyväksymäin periaatteiden mukaisesti, voi puolue luovuttaa edustajiaan hallitukseen.

6) Ryhmän on koetettava aikaansaada läheinen kosketus muiden kansanvaltaisten ryhmien kanssa, jotta saataisiin aikaan yhdenmukainen esiintyminen kumousyrityksiä vastaan.

7) Ryhmän on koetettava viivyttää uusia vaaleja, mutta jos sellaiset kuitenkin tulee toimitettavaksi, toimittava niin, että vaalitunnukset ovat selvät ja vaikuttavat.

8) Ryhmän on esiinnyttävä yhtenäisenä puoluepäätösten ja ylläolevien ohjeiden mukaisesti.

Asiasta keskusteltaessa lausui

A a l t o, J.F., että käytännössä ei asia muodostuisi meille sen edullisemmaksi, vaikka saataisiin hyväksytyksi sellainen suojeluslaki, joka olisi kohdistettu myös fasisteja vastaan, sillä emme saisi syntymään sellaista hallitusta, joka ryhtyisi päättäviin toimenpiteisiin fasisteja vastaan. Nyt voimassa olevienkin lakien mukaan olisi hallituksella ollut, ei ainoastaan oikeus, vaan suoranainen velvollisuuskin puuttua asioiden kulkuun, mutta se ei ole siinä suhteessa tehnyt mitään. Pääinvastoin on vain tehty myönnytyksiä lapualaisille. - Jos myöntöväisyysspolitiikalla voitaisiin jotakin pelastaa, niin olisi sitäkin käytettävä, mutta kokemus on osoittanut, ettei siitä ole apua. Ellei oteta vastustuskantaa, niin kärsimme kaksinkertaisen tappion. Kun kerran myönnytyksillä ei voida fasistien pyrkimyksiä tukahduttaa, niin on asetettava tiukalle vastustuskannalle. On selvää, että kun tarkoitukset kommunisteihin nähden on saavutettu, silloin fasistien katseet kohdistuvat meihin ja samanlainen taistelu alkaa meitä vastaan, mikäli katsovat voimansa siihen riittävän. Voidaan joutua siihen, että ennen pitkää ryhdytään meidän lehtiämme lakkauttamaan. Silloin olemme asian menettäneet ja samalla kärsineet myös periaatteellisen tappion. Ei ole kuitenkaan helppo sanoa, miten asiassa olisi paras menetellä, sillä se seikka, minkälaiseksi uusi hallitus muodostuu, vaikuttaa ratkaisevasti tähän kysymykseen. Kun suojeluslakia ei todennäköisesti voida saada sellaiseksi, että sitä voitaisiin hyväksyä, niin näyttää varmalta, että uusiin vaaleihin joudutaan joka tapauksessa. Kommunistiedustajista on jo puolet estetty eduskuntaan saapumasta, joten heidän paikkansa jäänevät tyhjiksi. Uudet vaalit eivät nyt näytä toivottavilta, koska ei ole mahdollisuuksia saada niin suurta ääntenlisäystä, että saisimme saman määrän edustajia, mikä meillä nyt kommunistien kanssa

on yhteisesti. Varmasti tulisi uusissa vaaleissa myös huomattava osa työläisistä jäämään pois, sillä terrori tulisi pelottamaan työläisvalitsijoita. - Puhuja yhtyi pääasiassa puoluetoimikunnan ponsiin, kiinnittäen erillistä huomiota viimeiseen ponteen. Jos ryhmä esiintyy hajanaisesti ja sen lisäksi vielä eduskunnassa puhutaan ristiin, niin menettää ryhmä työläisjoukkojen luottamuksen.

V o i o n m a a huomautti, että ohjeet voisivat parissa kohdassa olla ylimalkaisempia. On totta, että Saksan suojeluslaki on konkanaan toisenlainen, kuin nyt meillä ehdotettu, mutta on muistettava, että Saksassa sos.-dem. puolueella on todellista voimaa ^{takanaan} ~~kakkaa~~, jota meillä ei sanottavasti ole. Näyttää siltä, että sotatilalaki voitaisiin nyt hyväksyä. Uusiin vaaleihin menemistä ei puhuja pitänyt niin epäedullisena, kuin mitä on väitetty. Se olisi keino, jolla fasistista liikettä voitaisiin väsyttää. Niinollen ei olisi syytä uusia vaaleja erikoisesti karttaa. Päinvastoin, jos vastapuolen tiedoksi tulee, että meidän tahollamme ei uusia vaaleja pelätä, niin ehkäpä ei niihin niin halukkaita ollakaan. Jos saataisiin muodostetuksi uusi hallitus kansanvaltaiselle pohjalle, niin voitaisiin sen muodostamisessa tällaisessa hätätilassa olla mukana.

M y l l y m ä k i oli sitä mieltä, että nyt tarvitaan päätävää ja peräänantamatonta toimintaa. Puoluekokous on antanut selvät ohjeet, joita on noudatettava. Hallitus tahtoisi rajoittaa lakiehdotuksillaan niiden vapauksia, joiden kimppuun ei nykyisillä laeilla päästä, mutta ei ryhdy lain edellyttämiin toimenpiteisiin fasistisia väkivallan harjoittajia vastaan. Niin laajoja valtuuksia, kuin suojeluslaki edellyttää, ei voitane antaa millekään hallitukselle, jossa sosialidemokraatit eivät ole mukana. Jos sosialidemokraatit ottavat osaa hallituksen muodostamiseen, silloin olisivat valtuudet tarpeen. Lapuan liike on saanut jo niin laajan mittakaavan, että todennäköisesti fasistien keskuudessa olisi toimitettava lukuisia vangitsemisia. - Kuvitellun tilapäisen edun vuoksi ei joukkojen luottamusta saa horjuttaa. Painovapauslakiehdotukseen nähden puhuja yhtyi Aallon kantaan, huomauttaen, että jos lakimuutoksia sitten tultaisiin käyttämään meitä vastaan, niin miten sen sitten joukoille selittäisimme. Parempi on hyväksyä sotatilalaki, jossa on tarkoin määritelty, koska se tulee voimaan. Vaasan tapauksessa olisi sotatilalakia, jos sellainen olisi ollut, pitänyt käytäntöön soveltaa. Yhtyi pääpiirteissään puoluetoimikunnan ponsiin.

P u s a oli sitä mieltä, että maalaisliiton saamattomuus ja toi-

mettomuus johtuu sen keskinäisistä riidoista. Olisi pyrittävä siihen, että kokoomus saataisiin eristettyyn asemaan ja muodostetuksi kansanvaltaisten ainesten liitto. Uusi hallitus olisi saatava nopeasti syntymään Ståhlbergin johdolla ja sosialidemokraattien olisi osallistuttava siihen. Hallitukselle olisi silloin annettava sellaiset valtuudet, että se voisi selvittää tilanteen.

P y y yhtyi Voionmaan lausuntoon ja huomautti, että sosialidemokraattien on arveluttavaa osallistua nyt hallitukseen, koska valtuudet on ensin hyväksyttävä hallitukselle tai eduskunta hajoitetaan.

G ö r m a n huomautti, että lapualaiset ovat päättäneet saattaa eduskunnan polvilleen, kuten hallituksenkin. Ei pitänyt uusiin vaaleihin menemistä vaarallisena.

K a n k a a n p ä ä oli sitä mieltä, että pitkälle meneviin myönnytyksiin ei ole suostuttava, koska vaatimuksia esitetään yhä lisää, mutta toiselta puolen ei jousta ole jännitettävä liian kireälle. Yhtyi pääasiassa esitettyihin ponsiin.

Puheenjohtaja H a r v a l a ilmoitti, että kokous lopetetaan tältä päivältä kello 17 ja kokoonnutaan huomenna uudelleen kello 10. Tämän jälkeen päätti kokous asettaa erikoisen jaoston tarkistamaan ponsiehdotusta. Jaostoon valittiin jäseniksi K.H. Wiik, Väinö Tanner, Väinö Voionmaa ja J.F. Aalto.

Toinen kokouspäivä.

Edellisenä päivänä tehdyn päätöksen mukaisesti kokoontuivat Sos.-dem. Puolueenuevosto ja Sos.-dem. Eduskuntaryhmä heinäkuun 1 päivänä 1930 kello 10 jatkamaan kesken jäänyttä sisäpoliittisen tilanteen käsittelyä. Puhetta johti edelleen K. H a r v a l a ja pöytäkirjaa piti J.E. Janatuinen. Toimitetussa nimenhuudossa havaittiin läsnäoleviksi Puoluetoimikunnasta samat kuin edellisenä päivänäkin, lukuunottamatta M. Pekkala. Lisäksi oli nyt saapuvilla varajäsen K. Kukkonen. Neuvoston jäsenistä olivat saapuvilla samat kuin edellisenä päivänäkin, lukuunottamatta V. Kantoa. Eduskuntaryhmästä olivat saapuvilla samat kuin edellisenäkin päivänä, lukuunottamatta A. Aalto, Ailiota, Eskolaa, Haverista, Kovasta, Lehtokoskea, Pekkala, Pärssistä ja Setälää. Lisäksi olivat nyt ryhmästä saapuvilla Helo, Linna, Reinikainen ja Ryömä.

Puoluesihteeri W i i k selosti edellisenä päivänä asetun jaoston suhtautumista esitettyihin ponsiin. Jaosto on tullut siihen tulokseen, ^{että} ~~mitä~~ ryhmä ei saisi suostua mihinkään asiallisiin tai periaatteellisiin myönnytyksiin. Täällä tehtäviä päätöksiä ei ole saatettava julkisuuteen eikä muutenkaan levitetä niistä tietoa. - Puhuja huomautti, että ryhmän tähänastista vastustavaa kantaa sotatilalakiin nähdessä voidaan kyllä hyvin perustella, mutta on otettava huomioon, että sellaisia lakeja on useissa maissa. Laki voitaisiin hyväksyä sillä edellytyksellä, että sitä käytettäisiin vain määrättyissä tapauksissa ja että itse laissa on tarkat määräykset sen käyttämisestä. Jos sotatilalain hyväksymisellä voitaisiin välttää suojeluslaki, olisi se katsottava eduksi. - Jaosto ei ole katsonut tarpeelliseksi tehdä esitettyihin ponsiin muita muutoksia kuin sen, että vastikalehtien julkaisemista koskeva kohta toisen ponnien b)- kohdasta on poistettu, koska sitä pidettiin tarpeettomana nimenomaan mainita.

B r y g g a r i oli sitä mieltä, että lakimuutokset eivät nyt merkitse mitään, sillä nyt on kysymys ennenkaikkea voimasta. Lapualaisliikettä eivät tyydytä mitkään välitysehdotukset, ellei tätä liikettä vastaan voida asettaa voimakasta vastarintaa. Täytyisi siis olla asevoimia, joihin voitaisiin nojautua. Nyt on kiinnitettävä suurin huomio uuden hallituksen muodostamiseen ja lapuanliikkeen vastustamiseen. Lapualaiset tekevät laittomuuksia ja hallitus laillistuttaa ne. olisi valittava neuvottelijoita asettumaan yhteyteen porvarillisten kansanvaltaisten aineiden kanssa, jotta voitaisiin ryhtyä toimenpiteisiin suunnitellun talonpoikaismarssin ehkäisemiseksi, sillä ellei sitä voida tehdä, niin ilmeisesti tapahtuu valtiokaappaus.

P e n t t a l a huomautti, että lapuanliikkeen johdolla on ollut tarkoituksena jo helluntaina toteuttaa tunnuslauseensa: sanoista tekoihin, mutta eräistä syistä oli kuitenkin silloin pakko luopua suunnitelmien toteuttamisesta. - Puhuja selosti tämän jälkeen laajasti lapuanliikkeen ilmenemismuotoja Pohjanmaalla, huomauttaen, että eräissä kunnissa lapualaisilla on selvästi yliote. Nyt koetetaan saada terrorisoiduksi kunta kerrallaan. Ellei hallituskysymyksessä saada yliotetta, niin lainmuutoksista ei ole mitään apua.

H e l o yhtyi Bryggariin siinä, että minkäänlaisen kompromissin avulla ei asiasta selvitä. Nyt on kyseessä voiman

asettaminen voimaa vastaan. Tosiasiallisesti ei tätä nykyä ole maassamme mitään valtiovaltaa. Sitä osoittaa sekin, että presidentti neuvottelee lapualaisten eikä hallituksen kanssa. Kompromissin tarjoaminen meidän taholtamme osoittaisi vain horjuvaisuutta. Siksi on yksimielisesti ja horjumatta asetuttava kaikkia kansanvallan supistamisia tarkoittavia lakiehdotuksia vastustamaan. Pääkysymys tällä hetkellä on se, onko eduskunnalla nyt laillisia edellytyksiä työskentelylleen. Ellei niitä ole, niin ei näytä olevan edes mahdollisuuksia osallistua eduskunnan työhön. Ponnistusten tulisi kohdistua siihen, että valtiolta saataisiin kansanvaltaisten aineiden käsiin. - Puhuja ei omasta puolestaan voinut hyväksyä minkäänlaista kompromissia lapualaisten kanssa, joten sotatilalakiakaan ei olisi nyt hyväksyttävä.

A a l t o, J.F. huomautti, ettei meidän taholtamme olisi jyrkästi ilmoitettava, että me emme suostu työskentelemään eduskunnassa, jos se on vajalukuinen, koska porvaristo saisi silloin yksinään päättää asioista meidän voimatta mitenkään vaikuttaa niiden kulkuun. On tehtävä kaikki mitä voidaan työväen aseman suojelemiseksi.

P u s a huomautti Helolle, että tämä on epäjohdonmukainen vaatiessaa, että hallitusvalta on saatava kansanvaltaisten aineiden käsiin, mutta minkäänlaisiin myönnytyksiin ei silti ole mentävä. Jos edelliseen päämäärään pyritään, niin on joitakin myönnytyksiä tehtävä.

H u o t a r i yhtyi Pusaan huomauttaen, että sotatilalaki on säännöllisessä järjestyksessä ja säännöllisissä oloissa valmisteltu laki, joten se voitaisiin hyväksyä, jos sillä voitaisiin estää epämääräisen suojeluslain hyväksytyksi tuleminen.

V o i o n m a a oli sitä mieltä, että puolueemme on voimiensa mukaan puolustettava kansanvaltaa ja parlamenttarismia. Jos tilannetta voidaan parantaa myönnytysten avulla, niin sellaisiakin on tehtävä, kunhan vain pidetään silmällä, että niiden kautta ei mitään oleellisesti menetetä. Sotatilalakia on jo harkittu kymmenkunta vuotta ja sitä on hyvin valmisteltu, jota paitsi valmistelussa on otettu huomioon lukuisia meidän taholtamme tehtyjä korjausvaatimuksia, joten sen hyväksymisen ei pitäisi olla mahdotonta. Onhan tässä laissa kuitenkin tarkat säädökset siitä, milloin ja minkälaisissa olosuhteissa sitä

voidaan käyttää, kun suojeluslaki taas tässä kohden on aivan epämääräinen. Jos hyväksymme tämän lain, niin se ei maksa meille mitään, mutta silloin voimme vaatia suojeluslain hylkäämistä paljon vahvemmillä perusteilla. On kyllä helppoa asettua kokonaan kielteiselle kannalle, mutta siten annetaan vain lapualaisille täydet toimintamahdollisuudet ja kun valiokunta on tullut yksimielisesti tähän tulokseen ja siihen^{siis} on yhtynyt myös puoluesihteerin Wiik, joka hoitelee meidän pyhiä kirjojamme, niin ei pitäisi olla mitään aihetta asettua vastustamaan nyt esitettyjen ponsien hyväksymistä.

A a l t o, J.F. huomautti, että valiokunnan tarkoituksena ei suinkaan ole, että sotatilalakia ilman muuta hyväksyttäisiin, vaan ennakolta olisi saatava muilta ryhmiltä takeita siitä, että suojeluslain annettaisiin siinä tapauksessa raueta. Sotatilain hyväksyminen vaatii muuten vain yksinkertaisen enemmistön, joten emme loppujen lopuksi voisi estääkään sen hyväksymistä.

P i t k ä s i l l a ehdotti 4:nneen ponsien sanamuotoa siten täydennettäväksi, että sanan "pidätyksiä" eteen lisättäisiin sana "laittomia". - Bryggarin ehdotuksen johdosta huomautti puhuja, että ryhmä voi itse valita henkilöt, jotka asettuvat neuvotteluihin kansanvaltaisten ryhmien kanssa, joten tämän kokouksen ei tarvitse neuvottelijoita valita.

K i v i s a l o oli sitä mieltä, että neuvotteluja porvarillisten kansanvaltaisten ryhmien kanssa voisi hoitaa sama jaosto, joka eilen asetettiin ponsia tarkastamaan. - Tänä pöydettävässä eduskunnan istunnossa olisi vältettävä liian särmiästä esiintymistä keskusteltaessa kommunistiedustajain poissaolosta.

R y ö m ä lausui käsityksensä, että ryhmämme on päättävästi asetuttava laittomuuksia vastaan, mutta ei erikoisemmin ryhdyttävä kommunisteja puoltamaan. Eduskunnan työhön on otettava osaa. Sotatilalaki voidaan hyväksyä. Uskoi laillisen hallituksen syntyvän ja kokouksen olevan siinä mukana. Lapualaisia ei ole tarpeettomasti ärsytettävä.

L e p i s t ö huomautti, että muuta keinoa ei ole, kuin koettaa saada aikaan sellainen hallitus, joka asettaisi lapuanliikettä vastaan.

V u o r i huomautti Bryggarille, että ^{hän} kanta edellyttäisi ulkoparlamenttaarisia keinoja. Tilanne ei ole niin synk-

kä, kuin miltä se joistakin näyttää, sillä porvarit eivät suinkaan ole asiassa yksimielisiä, vaan heidän keskuudessaan on huomattavia ryhmiä, jotka ovat perustuslakien kannalla. Puolueemme mainetta ei saa halventaa. Lakien asiallinen käsitteily edellyttää, että on olemassa myös asiallisia vastaehdotuksia. Hallituksella ja lapualaisilla on kummallakin omat ehdotuksensa ja kun meillä on omamme, niin hallituksen ehdotukset tulevat mahdollisesti hyväksytyiksi. Perustuslaillisista porvarillisista aineksista olisi saatava hallitus muodostetuksi. Tällainen hallitus voisi ehkä siveellisellä auktoriteetillaan hillitä lapualaisia. Lisäksi on muistettava, että myös taloudelliset tekijät, pankit, ulkomainen luotto y.m. vaikuttavat heikentävästi lapualisten hommiin.

K a i j a huomautti, että Karjalassa ei lapualaisuudella ole juuri minkäänlaista kannatusta.

Keskustelun päätyttyä tähän ilmoitti puheenjohtaja H a r v a l a, että eduskuntaryhmä on eilen valinnut kolme henkilöä neuvottelemaan kansanvaltaisten porvariryhmien kanssa, minkä vuoksi Bryggarin tekemä ehdotus neuvottelijoiden valitsemisesta katsottiin rauenneeksi. Tämän jälkeen todettiin, että Helon ehdotusta, minkä mukaan ei olisi suostuttava minkäänlaisiin myönnytyksiin, ei oltu kannatettu, joten se oli rauennut. Sen sijaan päätti Puolueneuvosto hyväksyä Pitkäsillan ehdottaman lisäyksen 4:nteen ponsiin. Puolueneuvosto oli siten yksimielisesti hyväksynyt jaoston esittämät ponsit Pitkäsillan ehdottamalla lisäyksellä. Näinollen olivat ponsit hyväksytyt siinä muodossa, jossa ne esiintyvät liitteessä n:o 1.

65.

Puoluesihteerin K.H. W i i k ilmoitti, että edellisenä päivänä asetettu jaosto on alustavasti tarkastanut hänen laatimansa julistusluonnoksen nykyisen sisäpoliittisen tilanteen johdosta sekä esitti sen sisällön. Tarkoituksena on, että eduskuntaryhmän valmistusvaliokunta yhdessä Puoluetoimikunnan kanssa tarkastaa sen lopullisen sanamuodon.

Asiasta keskusteltaessa lausui

A m p u j a käsityksensä, että julistuksessa on sivuutettu ne perussyt, joista nykyinen tilanne on aiheutunut. Julistuksessa on myös korostettava keskustapuolueiden heikkoa esiintymistä

kansanvallan puolesta. Syynä nykyiseen tilanteeseen ei suinkaan ole yksinomaan kommunistien esiintyminen.

K i v i s a l o halusi julistukseen enemmän rohkaista, koska se vaikuttaa jonkin verran alakuloiselta.

A r o m a a halusi, että on selvästi sanouduttava irti kommunisteista.

L a p p a l a i n e n hyväksyi julistuksen sellaisenaan.

K o m u oli sitä mieltä, että julistuksessa olisi selvään sanottava porvariston käyttävän kommunismia keppihevosenaan. Julistuksessa olisi kehoitettava joukkoja liittymään puolueeseemme, mikä kehoitus viime aikoina näyttää unohtuneen puoluetoimikunnan julistuksista.

H a r v a l a huomautti Komulle, että kaikissa Puoluetoimikunnan julistuksissa on vedottu joukkoihin ja kehoitettu niitä myös liittymään puolueeseemme, joten Komun esittämä väite ei pidä paikkaansa.

S a l o v a a r a oli eri mieltä Ampujan ja Komun kanssa siitä, missä määrin kommunistinen liike on ollut synnyttämässä nykyistä tilannetta. Jokaisessa puolueemme julistuksessa on ennen kaikkea tuotava esille se turmiollinen työ, jota kommunistit ovat harjoittaneet.

A h m a l a n mielestä oli nyt enemmän toimittava kuin puhuttava. Julkilausumilla ei nyt pitkälle päästä. Yntyi Kivisaloon siinä, että julistus saisi olla enemmän rohkaiseva.

H a r v a l a huomautti, että kun asia oli ensi kerran Puoluetoimikunnassa käsiteltävänä, niin herätettiin kysymys yleisen kehoituksen antamisesta vastalausekokousten järjestämiseksi kaikkialla maassamme, mutta kun ei ollut takeita siitä, että ne saataisiin kaikkialla onnistumaan, tyydyttiin siihen, että annettiin yksityisesti vain muutamien suurempien paikkakuntien kunnallistoimikunnille kehoitus sellaisten järjestämiseen.

P i t k ä s i l t a oli sitä mieltä, että ilman kommunistien härnäävää toimintaa ei tällaiseen tilanteeseen olisi jouduttu. Niin-ollen on turhaa silitellä kommunistien tekoja.

T a n n e n huomautti, että lapuanliikkeen ainoana käyttövoimana on kommunismin vastustaminen. Jos tämä liike olisi heti esittänyt oikeat tarkoituksensa, niin ei se olisi saanut kannatusta. Kommunistien räikeä esiintyminen ja uskontoon kohdistuva pilkka antoivat lapuanliikkeelle voimakkaan sysäyksen. Ampujan ja Komun käsitys asiasta ei ole oikea. Puoluetoimikunta on tehnyt parhaansa rohkaista

17.
takseen joukkoja sekä kerätäkseen niitä yhä runsaammin puolueemme riveihin. Samalla on koitettu rohkaista myös kansanvaltaisia porvarillisia piirejä.

A m p u j a oli sitä mieltä, että voisimme olla vielä vaikeammassa asemassa, ellei maassamme olisi kommunismia ollut. Jos työläisjoukot olisivat olleet yhtenäisinä meidän takanamme ja puolue siten olisi ollut voimakas, olisivat fasistit kohdistaneet hyökkäyksensä meitä vastaan jo aikaisemmin.

P y y yntyi Kivisaloon lausuntoon.

R a n t a huomautti, että harjoitettaisiin itsepetosta, jos arvioisimme omat voimamme suuremmiksi, kuin mitä ne todellisuudessa ovat. Puoluetoimikunnan työtä on tuettava, eikä sen arvoa väheksyttävä.

Keskustelun päättyttyä tähän hyväksyttiin yksimielisesti julistus julkaistavaksi. Sen lopullisen sanamuodon tarkistaminen jätettiin eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan ja Puoluetoimikunnan tehtäväksi, jolloin keskustelun kuluessa esitettyjä huomautuksia on mahdollisuuden mukaan otettava huomioon.

Kokous päättyi kello 11,50.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kari Mäkelä
Kokouksen puheenjohtaja.

J. J. Juntunen
Kokouksen sihteeri.

Edelläolevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet sekä kokouksen menon ja päätösten mukaiseksi havainneet.

Helsingissä, tammikuun 27 päivänä 1931.

Antti Huotari

Siida Lyyrä

Sos.-dem. Puolueneuvoston kokous 1/7 - 1930.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen
Puolueneuvoston kokouksesta, joka pi-
dettiin Helsingissä, Säätytalossa heinä-
kuun 1 päivänä 1930.

15.

Puoluetoimikunnan puheenjohtaja K. H a r v a l a ilmoit-
ti, että Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen Puoluekokous oli
tammikuun 31 päivänä 1930 valinnut sääntöjen mukaisesti eri
piirijärjestöjen esittämistä ehdokkaista jäsenet ja varajäsenet
Sosialidemokraattiseen Puolueneuvostoon. Kun puoluekokouksessa
tehdyin sääntömuutoksen johdosta kuitenkin eräät piirit olivat
oikeutetut valitsemaan Puolueneuvostoon lisää sekä vakinaisia
että varajäseniä, oli puoluekokous päättänyt jättää asianomais-
ten piirikokousten tehtäväksi esittää lisäehdokkaita sekä val-
tuuttanut Sosialidemokraattisen Puolueneuvoston puoluekokouksen
nimissä vahvistamaan piirikokousten tätä asiaa koskevat päätök-
set. Tämän mukaisesti olivat asianomaiset piirijärjestöt nyt-
temmin tehneet esityksensä, joiden perusteella Sosialidemokraat-
tisen Puolueneuvoston kokoonpano tulisi olemaan seuraava:

Uudenmaan läänin vaalipiiri: Hj. Görman Lohjalta ja Juho Lanto

Kuusankoskelta; varajäsenet: Jalmari Vuorinen Lohjan kaup-
palasta ja J.A. Lehtinen Iitistä.

Turun ja Porin läänin eteläinen vaalipiiri: F. V. Suominen Rau-
nistulasta; varajäsen: K. Hellberg Halikosta.

Turun ja Porin läänin pohjoinen vaalipiiri: Vihtori Fallila Po-
rista; varajäsen: Väinö Saari Kankaanpäästä.

Hämeen läänin eteläinen vaalipiiri: Matti Alanko Hämeenlinnasta ja
Jalmari Kankaanpää Jokioisista; varajäsenet: A. Pitkäsilta
Lahdesta ja Heikki Tuomola Forssasta.

Hämeen läänin pohjoinen vaalipiiri: Vihtori Kanto Tampereelta ja
Lauri Kanervio Vilppulasta; varajäsenet: Siiri Louhi Tam-
pereelta ja Sulo Villgrén Pohjois-Pirkkalasta.

Viipurin läänin läntinen vaalipiiri: Urho Lappalainen Kotkasta ja
Viipurin maalaiskunnasta
Juho Pyy ~~xxxxxx~~; varajäsenet Heikki Manner Viipurista ja
Emil Kerman Lappeenrannasta.

Viipurin läänin itäinen vaalipiiri: Kusti Kaija Inkilästä; vara-
jäsen: K. Ritari Sortavalasta.

Mikkelin läänin vaalipiiri: V. Paavilainen Mikkelistä ja Albin Parkkinen Mikkelistä; varajäsenet: J.V. Lötjönen Savonlinnasta ja Otto Miettinen Punkasalmelta.

Kuopion läänin läntinen vaalipiiri: H. Reinikainen Varkaudesta; varajäsen A. Salo Iisalmelta.

Kuopion läänin itäinen vaalipiiri: Juho Kosonen Joensuusta; varajäsen: Pekka Kettunen Pielisensuusta.

Vaasan läänin itäinen vaalipiiri: Emil Sinervä Keuruulta ja Artturi Ranta Jyväskylästä; varajäsenet Atte Muhonen Laukaasta ja Heikki Laakso Jyväskylästä.

Vaasan läänin eteläinen vaalipiiri: Lenni Huhtanen Kurikasta; varajäsen E. Laine Vaasasta.

Vaasan läänin pohjoinen vaalipiiri: Matti Lepistö Toholammilta; varajäsen: K. Palm Kokkolasta.

Oulun läänin eteläinen vaalipiiri: Kustaa Ahmala Oulusta; varajäsen: Aleksanteri Nurmi Alavieskasta.

Ruotsalainen piirijärjestö (Finlands Svenska Arbetarförbund): Albin Lassila Pietarsaaresta; varajäsen: Fr. Sundqvist Helsingistä.

Puoluekokouksen antaman valtuutuksen nojalla päätti Puolueenuevosto yksimielisesti hyväksyä eri piirijärjestöjen tekemät ehdotukset, joten Puolueenuevoston kokoonpano tuli olemaan sellainen, kuin edellä on mainittu.

2§.

Kun puoluetolimikunnan puheenjohtaja K. H a r v a l a oli ilmoittanut, että puolueen sääntöjen 40 §:n mukaan on hänen johdettava puhetta Puolueenuevoston kokouksessa ja kutsuttuaan pöytäkirjaa pitämään toimitsija J. E. Janatuisen, toimitettiin nimenhuuto, jolloin havaittiin, että saapuvilla olivat seuraavat päätösvaltaiset Puolueenuevoston jäsenet, nimittäin Puoluetolimikunnasta: K. Harvala, Matti Paasivuori, K. H. Wiik, Axel Ahlström, Reinh. Swentorzetski, Väinö V. Salovaara, Hilda Seppälä, J.W. Keto ja Väinö Tanner. Saapuvilla olivat myös Puoluetolimikunnan varajäsenet K. Kukkonen ja Edv. Huttunen; sekä eri vaalipiireistä päätösvaltaisina jäseninä: Uudenmaan läänin vaalipiiristä H.J. Görman ja Juho Lanto, Turun ja Porin läänin eteläisestä vaalipiiristä F. V. Suominen, Turun ja Porin läänin pohjoisesta vaalipiiristä Vihtori Fallila, Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä

Jalmari Kankaanpää ja A. Pitkäsilta, Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä Vihtori Kanto ja Lauri Kanervio, Viipurin läänin läntisestä vaalipiiristä Urho Lappalainen ja Juho Pyy, Viipurin läänin itäisestä vaalipiiristä Kusti Kaija, Mikkelin läänin vaalipiiristä V. Paavilainen ja A. Parkkinen, Kuopion läänin läntisestä vaalipiiristä H. Reinikainen, Kuopion läänin itäisestä vaalipiiristä Juho Kosonen, Vaasan läänin itäisestä vaalipiiristä Heikki Laakso ja Artturi Ranta, Vaasan läänin eteläisestä vaalipiiristä Lenni Huhtanen, Vaasan läänin pohjoisesta vaalipiiristä Matti Lepistö, Oulun läänin eteläisestä vaalipiiristä Kustaa Ahmala ja Suomen Ruotsalaisesta Työväenliitosta (Finlands Svenska Arbetarförbund) Fr. Sundqvist.

3§.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Anton Huotari ja Hilda Seppälä.

4§.

Tämän jälkeen ilmoitti puheenjohtaja, että puolueen sääntöjen 40 §:n perusteella oli Puolueenuevosto kutsuttu koolle seuraavalla, kullekin Puolueenuevoston jäsenelle lähetetyllä kiertokirjeellä:

"Helsingissä, kesäkuun 20 päivänä 1930.

Sos.-dem. Puolueenuevoston ja Sos.-dem. Eduskuntaryhmän jäsenille.

Puoluetolimikunta päätti eilen pitämässään kokouksessa kutsua Puolueenuevoston ja Eduskuntaryhmän yhteiseen kokoukseen, joka alkaa maanantaina kuluvaan kesäkuun 30 päivänä kello 14 (2) Säätytalossa Helsingissä. Kokouksessa tulee käsiteltäväksi nykyinen sisäpoliittinen tilanne, jonka kysymyksen Puoluetolimikunnan puolesta alustaa kokouksessa toveri Väinö Tanner.

Tämän lisäksi tulee pidettäväksi heti yhteisen kokouksen jälkeen Puolueenuevoston kokous, jossa käsitellään vain erinäisiä puolueosastojen omaisuuksien siirtoja ja luovutuksia koskevia kysymyksiä sekä joitakin muita talouskysymyksiä.

Puoluetervehdyksin:

Sos.-dem. Puoluetolimikunta

K. Harvala, puheenjohtaja."

Kokous todettiin sääntöjen mukaan koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

5§.

Puoluetolimikunnan esityksestä päätti Puolueenuevosto yksimielisesti, että puolue menee takaukseen siitä 80,000 (kahdeksankymmentuhannen) markan suuruisesta lainasta, jonka M a k s l a n d e n S o s . - d e m . T y ö v ä e n y h -

d i s t y s r. y. aikoo ottaa Viipurin Työväen Säästöpankista. Lainan takaajaksi ryhtyy puolue kuitenkin vain sillä ehdolla, että puolue vapautuu takauksestaan sen jälkeen, kun yhdistys saa kiinnityksen taloonsa ja että pankki suostuu järjestämään tämän lainan kiinnelainaksi ilman puolueen takausta.

6§.

Puoluetoimikunnan esityksestä päätti Puolueneuvosto yksimielisesti luovuttaa toimintansa lopettaneen Salon Ammatillisen Sos.-dem. Yhdistyksen varat Smk. 187:- Salon Sos.-dem. Työväenyhdistykselle.

7§.

Puoluetoimikunnan esityksestä päätti Puolueneuvosto yksimielisesti luovuttaa toimintansa lopettaneen Halikon Toijalan Työväenyhdistyksen irtaimen omaisuuden, arvoltaan noin 200 markkaa, Salon Sos.-dem. Työväenyhdistykselle.

8§.

Järjestösihteeri Emil S a l l i l a ilmoitti, että toveri Fredrik M o i s a l l a on anonut korvausta Pohjolan Työmiehen tähden kärsimistään vahingoista. Moisalan kärsimät vahingot nousevat yhteensä Smk:aan 12,476:30, johon tulee lisäksi jonkin verran korkoja hänen näiden asioiden järjestämiseksi ottamistaan lainoista. Puoluetoimikunta ehdottaa Puolueneuvoston päätettäväksi, että toveri Moisalalle korvattaisiin hänen kärsimistään vahingoista vielä maksamatta olevan, hänen lunastettavakseen joutuneen vekselin määrä Smk. 3,376:30.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan ehdotuksen.

9§.

Kuopion läänin läntisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnan esityksen perusteella ehdotti Puoluetoimikunta, että Pielavedellä toimiva Löydynjärven Työväenyhdistys yhdistettäisiin Tuovilanlahden Työväenyhdistykseen ja sen varat, Smk. 2,081:79 siirrettäisiin viimeksimainitulle yhdistykselle.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan ehdotuksen.

Lopuksi halusi järjestösihteeri S a l l i l a kiinnittää kokouksen osanottajain huomiota siihen, että piirijärjestöt eivät yleensä ole täyttäneet puolueen sääntöjen 11 §:n säädöksiä puolueverojen tilittämiseen näiden ja kun sitä paitsi ei

5.

puoluekokoukuskustannuksistaan ole tähän mennessä suoritettu edes puoltakaan, niin olisi asianomaisten koetettava kiirehtiä sekä puolueverojen että puoluekokoukuskustannusten suorittamista.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Rune-Mannila
Kokouksen puheenjohtaja.

P. Juntunen
Kokouksen sihteeri.

Edelläolevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet sekä kokouksen menon ja päätösten mukaiseksi havainneet.

Helsingissä, elokuun 30 päivänä 1930.

Antton Huotari

Jukka Juppala

Ryhmän on koetettava edistää sellaisen, nykyistä laajemmalle pohjalle rakennettavan hallituksen muodostamista, jossa kansanvaltaisilla aineksilla on varma enemmistö.

Jos tällaisen hallituksen aikaansaaminen sitä vaatii ja jos ~~xxxxxxx~~ saadaan riittävät takeet siitä, että sosiaalidemokraatit voivat siinä toimia puolueen hyväksymään periaatteiden mukaisesti, voi puolue luovuttaa ~~xxxxxxx~~

Lile n: 7

Sos.-dem. Puolueen neuvoston ja eduskuntaryhmän
kokouksessa 1/7 -30 hyväksytty päätöslauselma.

Nykyistä valtiollista tilannetta ja sen aiheuttamia lakiehdotuksia käsiteltäessä ei ryhmän ole tehtävä sellaisia myönnytyksiä, jotka tietävät työväen kansalaisvapauksien aliallista supistamista.

Tässä tarkoituksessa kokous antaa seuraavat ohjeet:

1. Ryhmän on tuomittava hallituksen viime aikoina lapualaisliikkeeseen nähden osoittama laimeus ja sen lainvastaiset toimenpiteet. Päätöslauselmasta voidaan neuvotella muiden ryhmien kanssa.

2. Hallituksen esittamiin lakiesityksiin nähden huomattakoon:

a/ Tasavallan suojelulakiin nähden on ryhmällä huomattavaa kintavapaus päättää tilanteen vaatimusten mukaisesti. Kuitenkin huomioonottaen, etteivät kansalaisten perustuslaissa turvatut oikeudet tule hallitusten ja viranomaisten mielivallasta riippuviksi. Jos lakiehdotus päätetään hyväksyä, olisi saatava todennäköisiä takeita siitä, että lakia tullaan käyttämään erotuksetta kaikkia valtakunnan turvallisuutta uhkaavia pyrkimyksiä vastaan. Edelleen olisi syytä laatia tämä laki vain lyhyttä määräaikaa varten ja mahdollisimman yksityiskohtaiseen muotoon.

Sotatilalaki olisi syytä hyväksyä, varsinkin jos sen avulla voidaan torjua suojelulaki.

b/ Painovapausslain muutosehdotuksista on ehdottomasti vastustettava muutoksia, jotka rajoittaisivat kansalaisten painovapautta, laajentaisivat lehtien takavarikoimisoikeutta tai pidettäisivät lakkausaikaa.

Sitavastoin voidaan tässä laissa hyväksyä muutokset, jotka jouduttavat oikeudenkäyttöä tai muuten tietävät teknillisiä parannuksia.

c/ On vastustettava sellaisia valtiopäiväjärjestykseen ja tai vaalilakiin tarkoitettuja muutoksia, jotka tekisivät mahdolliseksi estää jonkun kansalaisryhmän edustuksen eduskunnassa.

Jos ryhmän vastustuksesta huolimatta edellämäinitut tai muut mahdollisesti esitetyt lakiehdotukset saavat työväen kansalaisoikeuksia supistavan sisällön, on ryhmän vastustettava niiden kiireelliseksi julistamista.

3. Ryhmän ei ole ulkoapain tulevan painostuksen vuoksi suostuttava kiirehtimään asiain käsittelyä eikä annettava sellaisen painostuksen muutenkaan vaikuttaa kantaansa.

4. Ryhmän on eduskunnan kokoontuessa pantava vastalause eräiden kansanedustajain laittomia pidätyksiä vastaan ja, jos mahdollista, koetettava aikaansaada eduskunnan päätös, ettei asiain asialliseen käsittelyyn ryhdytä, ennen kuin eduskunnalle ja kaikille sen jäsenille on turvattu työrauha.

Ryhmän on koetettava edistää sellaisen, nykyistä laajemmalle pohjalle rakennettavan hallituksen muodostamista, jossa kansanvaltaisilla aineksilla on varma enemmistö.

Jos tällaisen hallituksen aikaansaaminen sitä vaatii ja jos ~~XXXXXX~~ saada riittävät takeet siitä, että sosiaalidemokraatit voivat siinä toimia puolueen hyväksymään periaatteiden mukaisesti, voi puolue luovuttaa ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ edustajiaan hallitukseen.

6. Ryhmän on koetettava aikaansaada laheinen kosketus muiden kansanvaltaisten ryhmien kanssa, jotta saataisiin aikaan yhdenmukainen esiintyminen kumousyrityksiä vastaan.

7. Ryhmän on koetettava viivyttää uusia vaaleja, mutta jos sellaiset kuitenkin tulee toimitettavaksi, toimittava niin, että vaalitunnukset ovat selvät ja vaikuttavat.

8. Ryhmän on esiinnyttävä yhtenäisenä puoluepäätösten ja ylläolevien ohjeitten ~~XXXXXX~~ mukaisesti.

XX X X X X

Pöytäkirja Sos.-dem. Puolueen neuvoston kokouksesta
marraskuun 2 päivänä 1930. Kokous pidettiin
Helsingin kaupungin kirkossa.

Pöytäkirja Sos.-dem. Puolueen neuvoston kokouksesta
marraskuun 2 päivänä 1930.

Laatinut: J. E. Janatuinen.

Pöytäkirja, tehty Suomen Sosiali-
demokraattisen Puolueneuvoston kokoukses-
sa marraskuun 2 päivänä 1930. Kokous pi-
dettiin Helsingissä Säätytalossa.

1§.

Puoluetoimikunnan puheenjohtajan Kaarlo H a r v a l a n ilmoitettua, että puolueen sääntöjen 40 §:n mukaan on hänen johdettava puhetta Puolueneuvoston kokouksessa ja kutsuttua pöytäkirjaa pitämään toimitsija J.E. Janatuksen, toimitettiin nimenhuuto, jolloin havaittiin, että saapuvilla olivat seuraavat päätösvaltaiset Puolueneuvoston jäsenet, nimittäin: Puoluetoimikunnasta: Kaarlo Harvala, Matti Paasivuori, K.H. Wiik, Axel Ahlström, Reinh. Swentorzetski, Väinö V. Salovaara, Hilda Seppälä, J.W. Keto ja Väinö Tanner. Saapuvilla olivat myös Puoluetoimikunnan varajäsenet K. Kukkonen, M. Pekkala ja Edv. Huttunen; sekä eri vaalipiireistä päätösvaltaisina jäseninä: Uudenmaan läänin vaalipiiristä H.J. Gorman ja Juho Lanto, Turun ja Porin läänin eteläisestä vaalipiiristä F. V. Suominen, Turun ja Porin läänin pohjoisesta vaalipiiristä Vihtori Fallila, Hämeen läänin eteläisestä vaalipiiristä Matti Alanko ja Jalmari Kaanpää, Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä Vihtori Kanto ja Lauri Kanervio, Viipurin läänin läntisestä vaalipiiristä Urho Lappalainen ja Juho Pyy, Viipurin läänin itäisestä vaalipiiristä Kusti Kaija, Mikkelin läänin vaalipiiristä V. Paavilainen ja A. Parkkinen, Kuopion läänin läntisestä vaalipiiristä H. Reinikainen, Kuopion läänin itäisestä vaalipiiristä Juho Kosonen, Vaasan läänin itäisestä vaalipiiristä Emil Sinervä ja Heikki Laakso, Vaasan läänin eteläisestä Lenni Huhtanen, Vaasan läänin pohjoisesta vaalipiiristä K. Palm, Oulun läänin eteläisestä vaalipiiristä Kustaa Ahmala ja ^{Suomen} Ruotsalaisesta Työväenliitosta (Finlands Svenska Arbetarförbund) Alb. Lassila.

Sos.-dem. piiritoimikuntia edustivat: Uudenmaan läänin piiritoimikuntaa A. Lehtonen, Turun läänin eteläistä piiritoimikuntaa T. Saarinen, Turun läänin pohjoista piiritoimikuntaa A. Manninen, Hämeen läänin eteläistä piiritoimikuntaa T. Aaltonen, Hämeen läänin pohjoista piiritoimikuntaa H. Aattela, Viipurin läänin läntistä piiritoimikuntaa T. Lindman, Viipurin läänin itäistä piiritoimikuntaa Kr. Lumijärvi, Vaasan läänin itäistä piiritoimikuntaa J. Mäkinen, Vaasan läänin yhdistynei-

den piirien piiritoimikuntaa Y. Saarinen ja Suomen Ruotsalaista Työväenliittoa G. Andersson.

Puoluelehtiä edustivat: S. Sosialidemokraattia Anton Huotari, Sosialistia F.E. Sinisalo, Hämeen Kansaa A. Kanerva, E. Kilpi ja Kansan Lenteä T. Rainio, Eteenpäin-lenteä K. Hämäläinen, Kansan Työtä E. A. Vuori, Kansan Voimaa J. Raitio, Työn Voimaa J. Leino, Pohjolan Työmiestä K. Hautala, Työläisnuorisoa K. Kukkonen, Toveritar-lenteä Miina Sillanpää, Kurikkaa Yrjö Räisänen ja Arbetarbladetia K.-A. Fagerholm.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmää edusti Hannes Ryömä, Sos.-dem. Työläisnuorisoliittoa Sulo Manninen, Sos.-dem. Työläisnaisliittoa Anni Huotari ja Sos.-dem. Raittiusliittoa A.E. Leino. Saapuvilla oli myös puolueen tilintarkastajain puheenjohtaja Väinö Hupli.

2§.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Hannes Ryömä ja E. Kilpi.

3§.

Hyväksyttiin kokouksen työjärjestys.

4§.

Tämän jälkeen ilmoitti puheenjohtaja K. Harvala, että puolueen sääntöjen 40 §:n perusteella oli Puolueneuvosto kutsuttu koolle seuraavalla, kaikille Puolueneuvoston jäsenille lähetetyllä kiertokirjeellä:

"Helsingissä, lokakuun 17 päivänä 1930.

Sosialidemokraattisen Puolueen Puolueneuvoston kokous pidetään Helsingissä Säätytalossa marraskuun 2 päivänä 1930. Kokous alkaa kello 11 ja on sen työjärjestys seuraava:

- 1) Kokouksen avaa puheenjohtaja K. Harvala.
- 2) Todetaan kokouksen laillisuus, toimitetaan nimenhuuto ja valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa.
- 3) Valtiollinen tilanne ja eduskuntatyö (Käsitellään yhdessä eduskuntaryhmän kanssa.)
- 4) Selostus vaaliagitatiotoiminnasta ja sen rahoittamisesta; selostaa järjestösihteeri Emil Sallila.
- 5) Piirijärjestöjen ja työväenyhdistysten sääntöjen muuttaminen.
- 6) Kysymys puoluelehtien perustamisesta Vaasaan ja Kuopioon.
- 7) Oulun läänin pohjoisen alipiirin suhde eteläiseen piiriin.
- 8) Puoluekokouksen erottaman Urho Järvisen pyyntö päästä takaisin puolueeseen.
- 9) Päätetään puolueen haltuun joutuneiden omaisuuksien käyttämisestä ja lainojen sekä takauksien myöntämisestä erinäisille yhdistyksille ja järjestöille.

K. Harvala,
puheenjohtaja.

Puoluetervehdyksin:
K.H. Wiik,
puoluesihteeri. "

Kokous todettiin sääntöjen mukaan koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Tämän jälkeen piti puheenjohtaja avauspuheen (kts. Liite n:o 1).

5§.

Ryhdyttiin käsittelemään kysymystä nykyisestä valtiollisesta tilanteesta ja eduskuntatyöstä. Tämän kysymyksen käsitteilyyn otti osaa myös Sos.-dem. Eduskuntaryhmä ja olivat ryhmästä saapuvilla liitteessä n:o 1 mainitut edustajat. Kysymyksen alusti Puoluetoimikunnan puolesta puoluesihteeri K.H. Wiik, joka aluksi loi katsauksen Euroopan yleispoliittiseen tilanteeseen, huomauttaen, että eräissä Euroopan maissa fascismi on kommunismin vastavaikutuksena saavuttanut huomattavaa jalansijaa, kun sen sijaan eräisiin maihin fascismi ei juuri lainkaan ole päässyt pesintymään. Suomi edustaa tässä suhteessa jonkinlaista välimuotoa. Meidän maassamme on sekä työväenluokka että maatalviljelevä väestö verraten luokkatietoista, joten fascismi ei täällä ole voinut saada kovin voimakasta kannatusta. Mutta rahamaailma, suurteollisuus ja suurtilojen omistajat pyrkivät täälläkin toteuttamaan fascistisia pyrkimyksiä ja tässä ne käyttävät hyväkseen itsetiedottomia kansanaineksia, varsinkin sellaisia, jotka ovat joutuneet taloudelliseen ahdinkotilaan. Meillä ei tällaisia aineksia ole kuitenkaan niin paljon kuin eräissä muissa maissa. Valheellisella isänmaallisella ideologialla saavutettiin aluksi menestystä, mutta taitamaton johto ja liikettä vahingoittavat menettelytavat ovat synnyttäneet yhä suuremman vastustuksen. Sitä paitsi liikkeen varsinaiset tarkoitusperät tulivat meillä liian aikaisin näkyviin, minkä vuoksi fascistisen liikkeen kehityksessä on meillä viime aikoina ollut havaittavissa huomattavaa laskua. Tuskinpa edes varsinaiset lapuanliikkeen kannattajatkaan hyväksyvät liikkeen pohjimmaisla tarkoitusperiä. Kun liikkeen tarkoitusperiin on otettu myös juutalaisuuden ja vapaamuurariuden vastustaminen, niin on selvää, ettei tällainen ajatus ole voinut syntyä Lapualla. - Lapuanliikkeen tarkoituksenahan ilmoitetaan m.m. olevan eduskunnasta riippumattoman hallituksen aikaansaaminen ja äänioikeuden supistaminen. Fascismi on meillä ohimenevää, mutta taantumus säilyy, mikäli porvarien edut ovat yhteisiä. Porvariston etu vaatii yleensä työväen vaikutusvallan heikentämistä. Keskustaporvaristo näkee mielellään, että työväki tukee sitä kansanvallan puolustamisessa, mutta senkin etuihin kuuluu työväen vaikutusvallan heikentäminen. - Nyt on ruotsalaisen eduskuntaryhmän keskuuteen

muodostunut voimakas lapualainen alaryhmä. - Maalaisliitto on jatkuvasti ollut vanhoillinen. - Sos.-dem. ryhmän täytyy olla valmis puolustamaan työväen erikoisoikeuksia yksinäänkin.

Kommunistilait tulevat lähipäivinä eduskunnassa ratkaisuvaiheeseen. Tasavallan suojelulain avulla tulee presidentti saamaan oikeuden julkaista asetuksella poikkeusmääräyksiä ja rikoslain 16 luvun muuttamisesta on nyt myöskin annettu esitys. - Mikäli on kuultu, tulee pienviljelijäpuolueen edustaja Kesti äänestämään tasavallan suojelulain puolesta ja ruotsalaisten edustaja v. Born tulisi tekemään asiasta uuden aloitteen.

Valtiopäiväjärjestyksen muuttaminen on kuitenkin suurempiarvoinen kuin suojelulaki. Sen avulla voitaisiin työväen vaikutusvaltaa huomattavasti supistaa. Tämä laki tulisi rajoittamaan myös valitsijain oikeutta, koska kaikilla valitsijaryhmillä ei silloin olisi oikeutta asettaa omia ehdokkaitaan. Sitä paitsi on lain sisältö sellainen, että se tulisi aiheuttamaan jatkuvasti monenlaisia rettelöitä. Nyt jo voimme kunnallismaaleista nähdä, mihin tällainen lainmuutos johtaa. Se johtaa suoranaisten mielivallan harjoittamiseen. Lisäksi on muistettava, että tässä on kysymys perustuslain muuttamisesta, joten sitä ei pitkään aikaan voitaisi saada korjatuksi. Lakiehdotuksen hyväksymistä vastaan puhuvat siis paitsi kunniasyyt myös käytännölliset näkökohdat. Siksi on tehtävä voitavamme lakiehdotuksen hylkäämiseksi. Fascistien uhkaukset eivät saa peloittaa, vaan päättävä esiintyminen on meidän puoleltamme tarpeen.

Julkisuudessa on näkynyt myös esityksiä vaalijärjestelmämme muuttamisesta siten, että suhteellisista vaaleista siirryttäisiin enemmistövaaleihin. Tosin sellaisen vaalijärjestelmän vaikutuksesta ei ole täyttä varmuutta, mutta meillä ei näytä olevan syytä ainakaan pyrkiä enemmistövaalijärjestelmään, vaan on pidettävä kiinni puolueemme tähänastisesta kannasta, siis suhteellisista vaaleista.

Huolimatta siitä, että maaherroille ja oikeuskanslerille on jätetty lukuisia valituksia laittomien kyydistysten, pahoinpitelyjen ja muiden laittomuuksien johdosta, ei tutkimuksista vain ala mitään kuulua. - Kun jo on kuulunut puhetta siitä, että puuhattaisiin yleistä armahdusta laittomuuksiin itsensä syytäiksi tehneille henkilöille, niin on huomautettava, että armahduksesta ei voi olla puhettakaan sellaisiin rikoksiin nähden, joita edel-

leen harjoitetaan ja joita myös ylistellään. Ja mikäli armahdus voi tulla kyseeseen, ei sitä ole sovellettava törkeisiin ja halveksittaviin rikoksiin.

Taloudelliset seikat ovat antaneet vauhtia fascistiselle liikkeelle. - Tämän jälkeen selosti puhuja lähemmin pienviljelijäväestön taloudellisia vaikeuksia, asutustoiminnassa vallitsevia epäkohtia sekä liikaväestön ja siirtolaisuuden aiheuttamia seikkoja. - Nyt on lapuanliikkeen taholta nostettu myös suuri melu "työmaaterroista". Kommunistisia työläisiä on alettu useissa paikoissa boikotteerata ja erikoisesti suosia valkoisia työläisiä ja lakonmurtaajia. - Vallitseva taloudellinen ahdinkotila on ollut omiaan kärjistämään tilannetta. Vararikkojen lukumäärä on lisääntynyt. Tällaiseen taloudelliseen ahdinkotilaan joutuneiden keskuudesta on fascismi esim. Saksassa saanut innokkaimmat kannattajansa.

Puhuja kosketteli tämän jälkeen kysymystä siitä, mitä Suomen nuoriso nykyisin harrastaa, valaisten esitystään tilastoilla eri oppilaitoksista vuosilta 1920-28. Kehitys nuorison keskuudessa viittaa siihen, että se varsin vähän harrastaa taloudellista elämää. Yliopistossa opiskelevat pyrkivät enimmäkseen opettajiksi ja juristeiksi. Tällainen kehitys on nurinkurista. On jo syntynyt liian paljon henkistä työvoimaa, joka proletarisoituu, mutta joka ei kuitenkaan tunne kuuluvansa työväenluokkaan. Tässä valossa on ymmärrettävä se tosiasia, että lapuanliike on opiskelevan nuorison keskuudesta saanut huomattavasti kannattajia.

Nykyisin ovat mahdollisuudet sosialidemokraattisen hallituksen muodostamiseen tai edes sosialidemokraattien osallistumiseen hallituksen muodostamiseen^{ssä} verraten pienet. Jos kuitenkin sellainen tilanne tulisi, olisi hallituksen ohjelman päätarkoituksena oleva kansanvallan turvaaminen.

Kun tällä kertaa presidentin valitsijamiesvaaleissa on² enenkaikkea kysymys porvarillisen kansanvallan turvaamisesta, ei tällä kertaa ole syytä sanoa, kuten 6 vuotta sitten, että presidentiksi ei tavoitella omaa miestä. Valinta tulee lopullisesti nähtävästi toimitettavaksi Ståhlbergin, Relanderin ja Svinhufvudin välillä.

Valitsijamiesvaalien valmisteluissa voitaisiin yleensä noudattaa samaa menettelyä kuin 6 vuotta sitten. Asetettaisiin siis yleensä samat valitsijayhdistykset kuin eduskuntavaaleissakin ja tarpeen mukaan lisäehdokkaista.

Puhuja suositteli lopuksi Puoluetoimikunnan laatimien ponsien, jotka oli monistettuna jaettu kokouksen osanottajille, hyväksymistä. (Ponsiehtotus kts.Liite n:o 2.)

Kokous keskeytettiin kahviloman vuoksi kello 12,40, jolloin ryhdyttiin keskustelemaan puoluesihteerin Wiikin alustuksen ja Puoluetoimikunnan puolesta esitettyjen ponsien perusteella.

Tanner huomautti, että lapualaisuutta ei vielä ole voitettu. - Kansanvaltaisissa porvarillisissa piireissä, joissa ei varsinaisesti kannateta lapuanliikettä, ollaan sitä mieltä, että nämä lakiesitykset, joiden perusteella oikeisto nyt harjoittaa kiihoitustaan, olisi hyväksyttävä. Nyt on meidän siis ratkaistava, onko meidän tässä suhteessa autettava näitä kansanvaltaisia porvarillisia piirejä, vai olisiko meidän kaikesta huolimatta tiukasti vastustettava lakiehdotusten hyväksymistä. Vaikka meillä ei nyt eduskunnassa olekaan tarvittavaa 1/3, niin voi kuitenkin ilmaantua epätietoisia tekijöitä asian ratkaisuvaiheessa. - Siihen, että jotkut oikeistolaiset edustajat jäisivät ratkaisevassa äänestyksessä pois ja siten myötävaikuttaisivat lakiehdotusten hylkäämiseen, ei puhuja uskonut. Niinikään ei hän luottanut siihen, että kukaan porvarillisista edustajista äänestäisi lakiehdotusten hylkäämisen puolesta. Tosin emme vaa-

leissa antaneet mitään ehdottomia sitoumuksia menettelystämme näiden lakien suhteen, mutta aikaisempi toimintammekin sitoo siinä määrin, että meidän on pysyttävä hylkäävällä kannalla. Kun ryhmä heinäkuussa äänesti yksimielisesti vastaan ja tämä kanta tuli tunnetuksi sekä kotimaassa että ulkomailla ja ulkomailta saatiin tämän johdosta runsaita myötätunnon osoituksia jopa suoranaista avustustakin, niin ei näytä olevan muuta mahdollisuutta, kuin pysyä tiukasti aikaisemmalla kannalla. Maaseudulta on kylläkin kuulunut ääniä, että lakien hylkääminen antaisi vauhtia vallankaappaushankkeille. Tämän johdosta on huomautettava, että jos kaappausta yritetään, niin se tehdään näiden lakien hyväksymisestä huolimattakin. Kansamme enemmistö on siksi kansanvaltainen, ettei se tulisi pitemmän päälle sietämään harvainvaltaa, vaan syntyisi niin voimakas vastaliike, että kaappaajat eivät kauan voisi olla vallassa. Mitkään kompromissit eivät asiassa näytä nyt tulevan kysymyksenäkään, koska mikään porvarillinen ryhmä ei ole

sellaiseen halukas. Meidän taholtamme ei taas periaatteellisista syistä voida nyt tällaista aloitetta tehdä. Jos kuitenkin joltakin taholta tentäisiin uusia aloitteita ja lakiehdotukset tulisivat hylätyiksi, niin voisimme harkita asiaa näiden uusien aloitteiden pohjalla. Ryhmän olisi siis yhtenäisenä äänestettävä ainakin tärkeimpiä lakiehdotuksia vastaan eikä meidän taholtamme olisi nyt tehtävä mitään välitysehdotusta.

Keto piti tilannetta synkempänä, kuin mitä Wiik ja Tanner sen arvostelevat, sillä kaappauksen onnistumiseen on ollut verraten suuret mahdollisuudet ja voimakasta vastaliikettä sitä vastaan tuskin olisi syntynyt. Niinollen olisi diktatuurihallituksella ollut mahdollisuuksia pysyä pystyssä. Tilanne ei vielääkään ole sellainen, että voitaisiin pitää lapuanliikettä kukistuneena. Jos kommunistilait tulisivat hyljättyiksi, vahvistaisi se lapuanliikettä. Tosin lapuanliikkeen taholla harjoitetut monet tyhmyydet ovat heikontaneet sitä, mutta sen poliittinen vaikutus on kuitenkin vielä huomattava. Siksi on toimittava niin, ettei lapuanliike saisi uusia aseita käsiinsä. Kun kuitenkin on todennäköistä, että me emme voi estää lakien hyväksytyksi tuleamista, niin tuli puhuja samaan lopputulokseen kuin Wiik ja Tanner.

Puhuja yhtyi Wiikin käsitykseen niihin taloudellisiin syihin nähden, jotka osaltaan ovat myötävaikuttaneet nykyisen poliittisen tilanteen syntymiseen. Puolueen on pyrittävä vetämään joukkoihinsa sitä taloudellisesti irrallaan olevaa väestöä, jonka keskuudessa fascismin nyt mahdollisuus kalastella. Niinikään on koetettava harjoittaa valistustyötä sivistyneistöön nähden ja pyrittävä vaikuttamaan taloudellisen elämän elvyttämiseksi.

Aaltoonen, T. yhtyi Tannerin lausuntoon, huomauttaen että lapualaisia ei ole tyydytettävä työväen kannatuksen kustannuksella. Puolueemme vaaleissa saama äänimäärän lisäys riippuu juuri siitä, että puolue oli omaksunut näihin lakiehdotuksiin nähden selvästi kielteisen kannan.

Görmän oli myös sitä mieltä, että ryhmän on yhtenäisenä äänestettävä lakiehdotuksia vastaan, sillä jos muulla tavalla meneteltäisiin, niin tuottaisimme pettymystä kansainväliselle demokratialle. Talonpoikain keskuudessaakin aletaan jo huomata, että he joutuvat yhä suurempaan riippuvaisuuteen suurkapitalisteista. Maaseudun työväki on näitä lakiehdotuksia vastaan.

A h m a l a, K. huomautti, että jo heinäkuusta lähtien on joukko-
jen annettu ymmärtää, että me tulemme vastustamaan näitä poikkeus-
lakeja, vaikka ehdotonta sitoumusta ei olekaan annettu. Näinollen
ei ole muuta keinoa, kuin asettua tiukasti niitä vastaan silläkin
uhalla, että tällaisesta menettelystä voisi olla huonojakin seura-
uksia.

R y ö m ä, H. kiinnitti myös huomiota siihen, että valitsijoille
on vaaleissa annettu sellainen käsitys, että me vastustamme näitä
poikkeuslakeja, joten ne tuntisivat suurta pettymystä, jos toisin
menettelisimme. Sos.-dem. puolueen on nyt yksinään taisteltava työ-
väenluokan oikeuksien puolesta. Mahdollisimman tiukalla vastustuk-
sella parhaiten suojelemme työväestöä ja siten on aikaa myöten asia
helpompi hoitaa. - Lopuksi huomautti puhuja, että puolueen olisi
muutettava suhtautumistaan kansalaissotaan osaaottaneisiin valkoi-
siin nähden ja ainakin epäsuorasti olisi muutettava suhtautumista
myös suojeluskuntiin nähden, sillä ajan mittaan ei näissä riitaky-
symyksissä voida pysyä tähänastisella kannalla.

A m p u j a oli lakien hylkäämisen kannalla. - Kunnallisvaa-
leissa tullaan varmasti näkemään, minkälaiseen kaaokseen kunnallis-
lakeihin tehtyt muutokset johtavat. Siksi ei olisi annettava syntyä
eduskuntavaaleissa samanlaista tilannetta. Ryhmän olisi tehtävä esi-
tys kunnallislakeihin tehtyjen muutosten kumoamisesta. Ryömälle huo-
mautti puhuja, että paremmin olisi annettava amnestia niille työ-
läisille, jotka ovat kuuluneet kommunistisiin järjestöihin, kuin
valkoisille työläisille. - Presidentivaalissa olisi parasta sopia
vapaamielisten porvarien kanssa yhteisestä ehdokkaasta ja niissä
merkeissä käytävä vaaleihin.

H u p l i kiinnitti huomiota siihen, että asian ratkaisuun ei-
vät vaikuta yksinomaan sisäpoliittiset, vaan myös kansainväliset
seikat. Vaikkapa lapuanliikkeellä onkin maaseudulla huomattava kan-
natus, ei asema kuitenkaan ole niin vaikea, kuin miksi jotkut sen
katsovat. - Jos Venäjällä tapahtuisi bolshevismin luhistuminen,
olisivat sen vaikutuksen meidän maahamme nähden arveluttavat. -
Saksassa ja Itävallassa voi tapahtua yllätyksiä. Lisäksi vallitsee
yleinen pulakausi. Tätä taustaa vastaan on asioita katseltava. Oli-
si koetettava hajottaa porvarillista rintamaa ja siihen pääsemi-
seksi olisi pakko tehdä joitakin myönnytyksiäkin. - Kokemus muista
maista osoittaa, että kun kaappaus tapahtuu, niin sen voi suorittaa
pienikin aktiivinen ryhmä ja suuri enemmistö alistuu siihen passiiv-

visesti. Puolueen osanotto hallitukseen ei nyt voi tulla kyseeseen.
On tuettava sellaista porvarillista hallitusta, jossa on mukana myös
rehellisiä kokoomukselaisia. Työväenjoukkojen kokoamiseen on nyt
suotuista psykologinen hetki. On otettava riveihimme kaikki rehelli-
set työläiset ja saatava heidät vakavuukselliseksi sosialidemokraa-
teiksi. Kommunismi on saatava loppumaan, ei ainoastaan julkisessa e-
lämässä, vaan kokonaan.

H a r v a l a huomautti, että ryhmän on nyt pelattava enem-
män tai vähemmän sokkosilla, sillä yllättäviä tekijöitä saattaa il-
maantua. Kun puolueellamme ei nyt ole eduskunnassa kolmattaosaa,
niin tuntuu kannan määrääminen helpommalta. Jos olisimme varmat sii-
tä, että vastaan äänestäminen merkitsisi suurempaa taantumusta ja
työväenluokan toimintamahdollisuuksien supistamista, niin eivät puo-
luejärjestömmekään olisi niin halukkaita antamaan tässä suhteessa
niin tiukkoja ohjeita. Mutta toiselta puolen on otettava huomioon,
ettei ole myöskään mitään takeita siitä, että myöntymiselläkään mi-
tään voitettaisiin. Siksi on äänestettävä vastaan. Kommunististen
järjestöjen jäsenten ottamisessa puolueeseen ei ole niin kovasti
kiirehdittävä, kuin Ampuja esitti, vaan on siinä noudatettava varo-
vaisuutta, jotta soluttajia ei pääsisi järjestöihimme tunkeutumaan.
Joukkoja on valistettava, mutta puolueosastojamme ei ole pakoitet-
tava ottamaan jäsenikseen henkilöitä, joita ne itse eivät ainakaan
vielä katso voivansa hyväksyä.

K a n t o yhtyi Tannerin lausuntoon. Ryhmässä ei olisi asiaa
lainkaan käsiteltävä siinä mielessä, että jokin perääntymistie oli-
si keksittävä. Yhtyi Harvalan lausuntoon kommunististen järjestö-
jen jäsenten ottamisessa puolueeseemme.

K a n e r v a huomautti, että vaaleissa tuli joukoille jo
luvatuksi, että poikkeuslakeja vastustetaan. Sanottiinhan silloin
selvästi, että on saatava vähintään 67 edustajaa valituksi, jotta
lait voitaisiin hyljätä. Puhuja huomautti Kedolle, että jos lait
hyväksyttäisiin, niin silloin lapuanliike todella voimistuisi. Suh-
tautumisesta valkoisiin työläisiin ei voida varsinaista päätöstä
tehdä, sillä on muistettava, että toiset ovat olleet valkoisella
rintamalla vapaaehtoisesti, toiset taas pakosta ja sen mukaan on
suhtautuminen heihin määrättävä.

S i n e r v ä yhtyi Tannerin lausuntoon, huomauttaen, että
Keski-Suomessa uskotaan kansanvaltaisen pohjan kestävän. Lapuanlii-
ke näyttää laajemmalta, kuin mitä se todellisuudessa on.

K a i j a yhtyi Tannerin lausuntoon ja oli sitä mieltä, että diktatuurijatuksilla on kansamme keskuudessa varsin vähän kannatusta. Rikollisten joukkoarmahdus ei voi tulla kyseeseen. Ensin on rikokset tutkittava ja tuomiot annettava ja sen jälkeen voivat asianomaiset tehdä yksityisesti armonanomuksen.

P y y huomautti Huplille, että mahdollisimman pitkiin myönnytyksiin ei voida mennä, koska ne eivät kuitenkaan tilannetta helpottaisi. Siten emme mitään voittaisi, vaan menettäisimme joukkojen luottamuksen. Armahdusasiassa yhtyi puhuja Kaijan lausuntoon.

L u m i j ä r v i huomautti, että porvarien taholta vedottiin vaaleissa koko ajan siihen, että sosialidemokraatit vastustavat näiden poikkeuslakien hyväksymistä. Siitä huolimatta sosialidemokratien äänimäärä kasvoi ja useat sellaisetkin henkilöt, jotka aikaisemmin olivat äänestäneet porvarillisia puolueita, antoivat nyt äänensä meille. Jos porvarien taholta tehdään esitys yleisestä amnestiasta "kyyditsijöille" y.m. sellaisille rikollisille, niin olisi kaiketi paikallaan, että meidän taholtamme tehtäisiin vastaesitys kommunististen järjestöjen työläisten amnestiaksi. - Presidentinvaaleihin on mentävä omalla ehdokkaalla. Lehdissäkin olisi puhuttava vain oman ehdokkaan valitsemisesta eikä lainkaan muusta mahdollisuudesta. - Pienviljelijäväestön myötätunto oli yleensä lapuanliikkeen puolella niin kauan kuin puhe oli vain kommunismin vastustamisesta, mutta nyt on mieliala muuttunut.

P a l m yhtyi Tannerin käsitykseen sekä huomautti, että kommunistien johdossa kulkeneita työläisiä olisi koetettava entistä enemmän saada järjestöihin ja heidän keskuudessaan harjoitettava valistustyötä, jotta heistä saataisiin vakaumuksellisia sosialidemokraatteja.

H u o t a r i yhtyi Tannerin lausuntoon. - Kommunistien ottamisessa puolueeseen on noudatettava varovaisuutta. Ainakaan sellaisia henkilöitä, jotka ovat olleet johtavassa asemassa, ei olisi puolueen jäseniksi toistaiseksi hyväksyttävä, ennenkuin voidaan saada varmuus siitä, että he todella hyväksyvät puolueemme periaatteet ja menettelytavat. Perusjärjestöt, jotka tuntevat paikalliset olot, voivat itse tämän kysymyksen parhaiten ratkaista. - Hallituskysymyksessä oli puhuja sitä mieltä, että jos halutaan todella kansanvaltaa turvata, niin on tarpeen vaatiessa myös otettava osaa hallituksen muodostamiseen. - Ampujan kantaa presidentinvaalissa ei puhuja voinut hyväksyä, sillä ellei vaaleihin käydä omalla ehdokkaalla, niin

joukot ottavat laimeasti vaaleihin osaa, mikä seikka taas heikentäisi meidän vaikutustamme vaalin lopputulokseen nähden.

K e t o huomautti, että kun on mainittu, etteivät joukot voisi ymmärtää sellaista politiikkaa, jonka mahdollisuudesta hän ensimmäisessä puhevuorossaan mainitsi, niin on muistettava, että ryhmän on joskus pakko menetellä toisin, kuin mitä joukot toivovat, koska muuten tärveltäisiin työväen vastaiset toimintamahdollisuudet. Joskus on siis ratkaisevissa tilanteissa uskallettava ottaa vastuu päälle. Joukkojen luottamuksen menettäminen on kyllä arveluttavaa, mutta jos olisi se mahdollisuus olemassa, että me vastustamalla näitä poikkeuslakeja edistäisimme fascistista liikettä, niin olisi menettävä toisin, vaikkapa joukot eivät sellaista menettelyä heti ymmärtäisikään. Asioihin on suhtauduttava tilanteen mukaan. Jos lait eivät tule hyväksytyiksi, joutuu ainakin huomattava osa maa-laisliitosta lapualaisten helmaan. - Presidentti Ståhlbergin kyydistys on helpottanut tilannetta ja kun meillä ei ole nyt eduskunnassa kolmattaosaa, niin ei vastaan äänestämisestä kuitenkaan näytä olevan suurta vaaraa. Omasta puolestaan oli puhuja valitsijoilleen ilmoittanut hyväksyvänsä näihin poikkeuslakeihin nähden n.s. Kivimäen linjan ja että sillä pohjalla olisi koetettava saada asia ratkaistuksi, joten ainakaan hän ei ollut sitoutunut ehdottomasti lakeja vastustamaan.

L a n t o korosti sitä, että joukot pettyisivät, jos nyt ottaisimme toisen kannan, koska ne juuri tässä mielessä ovat meitä vaaleissa äänestäneet. Suhtautumisessamme valkoisiin työläisiin ja kommunistien puolueeseen ottamiseen ei tarvita nyt erikoismääräyksiä, vaan sääntöjen määräykset riittävät.

H a u t a l a yhtyi Ampujaan kommunistien ottamisessa puolueeseemme. Nyt olisi käytettävä tilaisuutta joukkojen vetämiseksi puolueeseemme, ennenkuin kommunistit uudelleen ehtivät jossakin muodossa järjestäytyä. Puoluetoimikunta voisi lähettää piiritoimikunnille kiertokirjeen, jossa asiasta annettaisiin tarkempia ohjeita.

L a p p a l a i n e n yhtyi Lumijärven lausuntoon ja huomautti Kedolle, ettei hän ainakaan kuullut yhtään sellaista vaalipuhetta, jossa ei jonkinlaisia lupauksia näiden lakien vastustamisesta annettu. Perääntymiseen ei ole minkäänlaista syytä. Kommunistien puolueeseen ottamisesta on olemassa selvät puoluekokouksen päätökset, joiden mukaan järjestöjen siis on menettävä. Presidentinvaalissa ei ole ennakolta tehtävä kompromissia porvarien kanssa.

T a n n e r totesi, että asiasta näyttää vallitsevan täysi yksimielisyys. Ampujalle puhuja huomautti, että jos kommunistien joukkoliittymisiä nyt puolueeseemme tapahtuisi, niin olisi se vaara olemassa, että monessa paikassa järjestöjemme toiminta tärveltäisiin ja johto voisi siirtyä kommunistien käsiin. Järjestöihimme liittyviltä on vaadittava myös mielenmuutosta. Puolueemme sisäpuolelle ei ole päästettävä kommunistisia järjestäjiä.

Lähiaikoina ei nähtävästi tule kyseeseen sellainen mahdollisuus, että olisi otettava osaa hallituksen muodostamiseen, mutta kaiken varalta on tämäkin seikka otettava huomioon. Jos syntyy sellainen tilanne, jolloin vallankaappaus uhkaa, niin on heti voitava ratkaista myös hallituskysymys. Sen vuoksi olisi täksi väliajaksi seuraavaan kokoukseen saakka annettava sellaiset valtuudet, kuin ponsissa esitetään.

Tällaisissa tärkeissä ratkaisuissa ei tosin ole aina pidettävä silmällä yksinomaan joukkojen mielipidettä, vaikka siihen yleensä onkin huomiota kiinnitettävä. Nyt on tilanne sellainen, että ylhäältä päin on joukoille annettava tunnus: kansanvallan puolesta. Myönnetyksiä ei saa tehdä. Mitä myöntävämpiä me olemme, sitä suuremmaksi kasvaa toisella taholla ruokahalu. On muistettava, että tämä ei ole suinkaan viimeinen koettelemus, sillä taantumusta tulee jatkumaan pitkälle. Yleismaailmallinen taloudellinen lamakausi antaa kyllä tällaisille taantumuksellisille liikehtimisille ylllykettä, mutta sosialidemokraattien on tehtävä kaikkensa kansanvallan puolustamiseksi ja työväenluokan oikeuksien supistamisen vastustamiseksi. Taloudellinen pulakausi meidän maassamme tulee jatkumaan. Tärkeimmät vientiteollisuuden haarat supistavat jo nyt huomattavasti tuotantoaan. Sellaisissa olosuhteissa on taantumuksella mahdollisuus pysyä vallassa. Meidän on tiukasti puolustettava kansanvallan perusteita.

Puhevuorot rajoitettiin.

W i i k antoi tunnustuksen Kedon ja Harvalan esittämille mielipiteille siinä suhteessa, että vaikka kansan enemmistö ei hyväksykään diktatuuria, se ei kuitenkaan ehkä olisi valmis ase kädessä kansanvaltaa puolustamaan. Niiden toverien, jotka pelkäävät, että lakiehdotusten hylkäämisen puolesta annettaisiin 67 ääntä, olisi nyt nopeasti tehtävä ratkaisunsa ja tehtävä sellainen ratkaisu, että puolueemme kunnia ja joukkojen luottamus säilyisivät. - Toveri Eero Vuori on esittänyt ajatuksen erikoisen komitean asettami-

sesta, joka saisi tehtäväkseen laatia puolueelle talouspoliittisen ohjelman, minkä vuoksi puhuja ehdotti päätettäväksi, että Puolue-toimikunnan tehtäväksi annettaisiin sanotunlaisen komitean asettaminen.

S u o k a s huomautti, että ryhmä käsitteli tätä kysymystä kesällä siksi perusteellisesti, että jälkipyykkiä ei tarvitsisi täällä käydä. Joukkojen luottamus on säilytettävä. Laillisuutta kannattavista porvareista antoi vaaleissa huomattava osa äänensä sosialidemokraateille siinä toivossa, että nämä horjumattomasti puolustavat perustuslakeja. Jos meillä olisi 67 edustajaa, niin olisi meneteltävä samoin, vaikkapa silloin jo ennakolta tiedettäisiin varmasti, että lait tulevat hylätyiksi. Keskustaporvarit tarvitsevat meidän apuamme kansanvallan puolustamiseksi. Siltä varalta, että nykyinen hallitus lähiaikoina eroaa, on tarpeen Puolue-toimikunnan hallituskysymystä koskeva ponsi. Porvarien keskuudessa on rakoillemista ja lapualaisenkin keskuudessa on havaittavissa irtisanoutumisia.

K i v i s a l o oli sitä mieltä, että ryhmälle olisi annettava valtuudet yhtyä kompromissiin Kivimäen linjan pohjalla, jos eduskunnassa sellainen aloite tehtäisiin. Pitkäaikaista hallituspulaa olisi vältettävä. Aivan kirkas luokkataistelurintama ja porvarien hajottaminen eivät sovellu yhteen.

H a u t a l a huomautti Tannerin puhevuoron johdosta, että hänen tarkoituksenaan ei suinkaan ollut se, että ryhdyttäisiin värväämään kommunistijoukkoja puolueeseemme, vaan tarkoituksena oli se, että puolueeseemme saataisiin liittymään niitä kommunistien kannattajia, joissa jo on tapahtunut sisäinen kääntymys. Pelko siitä, että uudet jäsenet voisivat saattaa häiriöitä järjestöelämäämme, on aiheeton.

Keskustelun päätyttyä tähän, päätettiin Puolueenuevosto yksimielisesti hyväksyä Puolue-toimikunnan esittämät ponnnet (Liite n:o 2).

Ampujan ehdotus toimenpiteisiin ryhtymisestä kommunististen järjestöjen jäsenten ottamiseksi puolueeseemme hylättiin 19 äänellä 2 ääntä vastaan. Puoluesihteerit W i i k i n tekemän ehdotuksen, jonka mukaan Puolue-toimikunta oli valtuutettava asettamaan komitea laatimaan puolueelle talouspoliittista ohjelmaa, päätti Puolueenuevosto yksimielisesti hyväksyä.

6§.

Järjestösihteeri Emil S a l l i l a antoi selostuksen vaalitoiminnasta ja sen rahoittamisesta (kts. Liite n:o 3).

Asiasta keskusteltaessa lausui

K i v i s a l o käsityksensä, että kun Puoluetoimikunnan lentokirjaset eivät yleensä yksinään riitä, vaan piiritoimikunnat niiden lisäksi valmistavat vaaliaineistoa, niin kertyy sitä liian paljon. Sen vuoksi riittäisi, kun Puoluetoimikunta valmistuttaisi vain vaaliplakaatin ja yhden lentokirjasen sekä julkaisisi vaalijulistuksen.

L e h t o n e n oli sitä mieltä, että Puoluetoimikunnan vaalikirjallisuutta ei ollut liikaa, vaan olisi sitä voinut ainakin Uudellamaalla olla enemmänkin, mutta siinä suhteessa olisi toivomisen varaa, että vaaliaineisto saataisiin piireille ainakin kuukautta ennen vaaleja, jotta sitä voitaisiin tehokkaasti käyttää.

L a a k s o oli tyytyväinen Puoluetoimikunnan vaalitoimintaan, mutta huomautti, että vaaliplakaatti oli liian suuren kokonsa puolesta maaseudulla epäkäytännöllinen.

L u m i j ä r v i huomautti, että vaalikirjallisuutta, mikäli se koski maaseutuväestöä, olisi saanut olla enemmän.

S a l l i l a huomautti Kivisalolle, että aikaisemmin oli vaaleissa paljon useampia lentokirjasia. Nyt oli vähemmän. Kun lentokirjaset painetaan rotatiokoneella ja sanomalehtipaperille, niin tulevat ne varraten halvoiksi.

A a l t o n e n, T. ilmoitti Hämeessä ollun tyytyväisiä Puoluetoimikunnan vaaliaineistoon, mutta vaaliplakaatteja olisi saanut olla enemmän.

Puhevuorot rajoitettiin.

M a n n i n e n, Aatto yhtyi Lehtoseen siinä, että vaaliaineisto olisi saatava piireille aikaisemmin.

K o s o n e n huomautti myös siitä, että vaaliaineisto olisi lähetettävä piireille aikaisemmin ja mikäli mahdollista yhdessä erässä, jotta piirit puolestaan säästyisivät turhilta postikustannuksilta. - Vaikka Kansan Voima on kahden piirin lehti, sai se verraten heikon avustuksen.

H a r v a l a huomautti Kososelle, että puolet lehdistämme ei saanut lainkaan avustusta ja kun Kansan Voima on verraten hyvässä taloudellisessa asemassa, ei sille katsottu voitavan enemmän myöntää.

Keskustelun päätyttyä tähän, päätti Puolueneuvosto hyväksyä annetun selostuksen.

7§.

Esiteltiin Puoluetoimikunnan ehdotus piirijärjestöjen ja puolueosastojen sääntöjen muuttamisesta (Liite n:o 4).

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen Puoluekokouksen tammi-kuun 31 päivänä 1930 antaman valtuutuksen nojalla päätti Puolueneuvosto Puoluetoimikunnan esityksestä yksimielisesti hyväksyä puolueen piirijärjestöjen sääntöjen 14 §:n^{2 momentin} muutettavaksi näin kuuluvaksi:

2) päätetään seuraavana kalenterivuonna kannettavan piiriveron suuruudesta.

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen Puoluekokouksen tammi-kuun 31 päivänä 1930 antaman valtuutuksen nojalla päätti Puolueneuvosto Puoluetoimikunnan esityksestä yksimielisesti muuttaa puolueosastojen (työväenyhdistysten) sääntöjen 5:n, 12:n, 13:n ja 15:n pykälän näin kuuluviksi:

5§.

Liittyessään yhdistykseen suorittaa jokainen jäsen yhdistyksen määräämän sisäänkirjoitusmaksun. Kuukausittain suorittaa jokainen yhdistyksen jäsen jäsenmaksun, jonka suuruuden yhdistyksen joulukuussa pidettävä vakinainen kuukausikokous johtokunnan esityksestä määrää seuraavaksi kalenterivuodeksi niin suureksi, että siihen sisältyvät, pait- si yhdistykselle tulevat, myöskin Sosialidemokraattiselle Puolueelle, piiri- ja kunnallisjärjestölle menevät maksut.

Näistä maksuista on kuitenkin asevelvollinen vapaa siltä ajalta, jolloin hän suorittaa asevelvollisuutensa. Jos yhdistyksen jäsen on työttömänä tai työkyvyttömänä vähintään kolme kuukautta, voidaan hänet työttömyys- tai työkyvyttömyysajalta vapauttaa maksuista. Jäsen, joka täyttäessään 60 vuotta on suorittanut puolueelle veroa vähintään 25 vuoden ajan, vapautetaan kokonaan maksuista. Maksuista vapauttamisesta päättää yhdistyksen kokous.

Puolueelle, piiri- ja kunnallisjärjestölle menevien maksujen suuruus ja suoritustapa määrätään siten kuin mainittujen järjestöjen säännöissä on sanottu.

Yhdistyksen jäsenmaksut kannetaan kuukausittain. Jäsen, jolla on 3 kuukauden jäsenmaksut suorittamatta, on menettänyt sääntöjen mukaiset jäsenoikeutensa siksi, kunnes on suorittanut maksamatta jääneet erät tai uudelleen liittynyt yhdistykseen. Yhdistyksestä voi jäsen erota yhdistyslain säätämällä tavalla.

12§.

Yhdistys kokoontuu kerran kuukaudessa vakinaiseen kuukausikokoukseen.

Yhdistyksen joulukuussa pidettävässä vakinaisessa kuukausikokouksessa määrätään yhdistykselle seuraavana kalenterivuonna kannettavan sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksun suuruus siten kuin 5 §:ssä on sanottu.

Ylimääräisiä kokouksia pidetään niin usein kuin johtokunta pitää sitä tarpeellisena tai, kun vähintään kymmenesosa yhdistyksen jäsenistä sitä johtokunnalta kirjallisesti pyytää.

Kokouksessa tehty pöytäkirja luetaan ja vahvistetaan seuraavassa kokouksessa, mutta voidaan kiireellisissä asioissa päätös ja pöytäkirja siltä osaltaan tarkastaa heti samassa kokouksessa.

13§.
Yhdistyksen vuosikokous pidetään helmikuussa johtokunnan määräämänä päivänä ja käsitellään siinä seuraavat asiat:

- 1) esitetään yhdistyksen toiminta- ja tilikertomus sekä tilintarkastajain lausunto;
- 2) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle edelliseltä tilikaudelta;
- 3) valitaan johtokuntaan jäsenet erovuorossa olevien tilalle;
- 4) valitaan tilintarkastajat, kaksi vakinaista ja kaksi varalle; sekä
- 5) käsitellään muita mahdollisesti esiintyviä asioita.

15§.
Ehdotuksia näiden sääntöjen muuttamisesta voidaan käsitellä ainoastaan vuosikokouksessa ja on sellaiset ehdotukset jätettävä johtokunnalle viimeistään tammikuun 15 päivänä.

Johtokunnan velvollisuus on saattaa näin tehty ehdotukset oman lausuntonsa ohella yhdistyksen jäsenten tietoon 14 §:ssä määrättyllä tavalla viimeistään kaksi viikkoa ennen vuosikokousta.

Tullakseen voimaan on sääntöjen muutosehdotuksen puolesta annettava 3/4 äänestykseen osaaottaneiden yhdistyksen jäsenten äänistä, jos niin tehty päätös koskee näiden sääntöjen 2, 3 ja 5 pykälää, on se noudatettavaksi tullakseen Sosialidemokraattisen Puoluetoimikunnan hyväksyttävä, ennenkuin se yhdistysrekisteriin merkitään.

Ehdotuksia yhdistyksen toiminnan lopettamisesta voidaan käsitellä yhdistyksen kokouksessa, josta on ilmoitettu yhdistyksen jäsenille vähintään kaksi viikkoa ennen ja on ehdotuksista nimenomaan kokouskutsussa mainittava. Toiminnan lopettamisesta on päätös tehtävä 3/4 määräenemmistöllä ja on se noudatettavaksi tullakseen Sosialidemokraattisen Puoluetoimikunnan hyväksyttävä, ennenkuin se yhdistysrekisteriin merkitään.

8§.
Puoluesihtööri W i i k ilmoitti, että Vaasaan ja Kuopioon ovat sikäläiset puoluetoverit suunnitelleet perustettavaksi puoluelhden, kun näissä molemmissa kaupungeissa nyt näyttää ilmenneen mahdollisuuksia lehtien perustamiseen. Puoluetoimikunta on sitä mieltä, että ennenkuin näiden lehtien perustamiseen ryhdytään, on asian taloudellinen puoli tarkoin harkittava ja muutenkin tarkoin punnittava kaikki mahdollisuudet, jotta välttyttäisiin perustamasta lehtiä epävarmalle pohjalle. Puoluesihtööri ehdotti, että Puoluetoimikunta valtuutettaisiin päättämään suostumuksen antamisesta näiden lehtien perustamiseen sekä niiden hyväksymisestä puoluelhdeksi.

Asian johdosta syntyi lyhyt keskustelu, jonka kuluessa S a a r i n e n, Y. huomautti, että lehden perustamiselle Vaasaan on nyt paljon suuremmat edellytykset kuin aikanaan Raivajan perustamiselle. Taloudellisetkin mahdollisuudet ovat nyt paremmat. Toivoi, että Puolueneuvosto antaisi suostumuksensa lehden perustamiseen.

P e n t t a l a yhtyi Saarisen lausuntoon.

P a a v i l a i n e n piti suotavana, että Kuopioon perustettavasta lehdestä Puoluetoimikunta ennen asian ratkaisemista hankkisi Vapaus- lehden hallinnon lausunnon.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä puoluesihtöerin ehdotuksen.

Esiteltiin Oulun 1. pohjoisen alipiirin Piiritoimikunnan kirjelmä sekä Oulun 1. eteläisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnan lausunto kirjelmässä tehdystä ehdotuksesta alipiirin ja eteläisen piirin välisen työjaon osittaisesta muuttamisesta (Liite n:o 5). Puoluesihtööri ilmoitti Puoluetoimikunnan yhtyvän asiassa tällä kertaa Oulun 1. etel. piirin piiritoimikunnan käsitykseen, joten näiden piirien asioiden hoito olisi toistaiseksi jätettävä ennalleen.

Sen jälkeen, kun K. A h m a l a oli antanut selostuksen asiain nykyisestä tilasta sekä lausunut käsityksensä, että pohjoisen piirin suhde eteläiseen olisi annettava olla ainakin seuraavaan piirikokoukseen saakka ennallaan, päätti Puolueneuvosto yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan ehdotuksen, joten kyseessä olevien piirien välinen työjako jätettiin toistaiseksi ennalleen.

10§.

Otettiin käsiteltäväksi Turun ja Porin 1. pohjoisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnan esitys, että Puolueneuvosto päättäisi erottaa puolueesta mainitun piirijärjestön entisen jäsenen J a l o s e n, jonka piirikokous viime keväänä oli päättänyt erottaa piirijärjestönsä jäsenyydestä (Liite n:o 6). Puoluetoimikunta oli asian johdosta vaatinut myös erotettavaksi ehdotetun Jalosen selityksen (Liite n:o 7).

Kuultuaan piirisihtööri A. M a n n i s e n selostuksen asiasta, jonka selostuksen vahvistivat oikeaksi L e i n o ja F a l l i l a sekä ottaen huomioon sen, että piirikokous oli yksimielisesti erottanut Jalosen järjestönsä jäsenyydestä, päätti Puolueneuvosto yksimielisesti niiden eviden perusteella, jotka on esitetty Jalosen erottamista koskevassa piirikokouksen päätöksessä (Liite n:o 6), erottaa hänet puolueesta.

11§.

Otettiin käsiteltäväksi Urho J ä r v i s e n anomus, että Puolueneuvosto peruuttaisi viime puoluekokouksen tekemän, hänen puolueesta erottamistaan koskevan päätöksen (Liite n:o 8). Asian johdosta oli Puoluetoimikunta myös hankkinut Turun ja Porin 1. pohjoisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnan lausunnon (Liite n:o 9). Siihen katsoen, että puoluekokouksen päätös ei vielä ole ollut voimassa kuin yhdeksän kuukautta, ehdotti Puoluetoimikunta, että anomukseen ei vielä suostuttaisi.

Puolueneuvosto hyväksyi yksimielisesti Puoluetoimikunnan

ehdotuksen.

12§.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys puolueen haltuun joutuneiden omaisuuksien käyttämisestä ja lainojen myöntämisestä erinäisille yhdistyksille ja järjestöille.

Järjestösihteeri S a l l i l a mainitsi, että eräät aikaisemmin kommunistista toimintaa kannattaneet yhdistykset ja laitokset ovat luovuttaneet omaisuutensa joko paikallisille sos.-dem. yhdistyksille tahi puolueelle. Näiden asiain valmistelu on kuitenkin vielä keskeneräisenä, joten niistä tullaan myöhemmin antamaan Puolueneuvostolle selvitys.

Kun useat yhdistykset ja kirjapainoyhtiöt ovat kuitenkin joutuneet, suljettuina ollen, taloudellisiin vaikeuksiin, on Puoluetoimikunnan ollut pakko ryhtyä niitä tukemaan. Yleensäkin näyttää asia olevan siten, että kommunistien hallussa olleet järjestöt ovat vaikeassa taloudellisessa asemassa. - Tämän jälkeen käsiteltiin tässä yhteydessä seuraavat asiat:

Lopen kunnassa toimiva Hunsalan Työväenyhdistys oli kokouksessaan elokuun 22 päivänä luovuttanut omaisuutensa puolueelle. Puoluetoimikunta oli saman kuun 30 päivänä antanut omaisuuden käyttöoikeuden Hunsalan Sos.-dem. Työväenyhdistykselle. Hämeen l. etel. vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunta ehdottaa, että omaisuus luovutettaisiin täydellä omistusoikeudella Hunsalan Sos.-dem. Työväenyhdistykselle.

Puoluetoimikunnan ehdotuksesta päätti Puolueneuvosto yksimielisesti luovuttaa puolueen hallussa olevan Hunsalan Työväenyhdistyksen kiinteän ja irtaimen omaisuuden Hunsalan Sos.-dem. Työväenyhdistykselle, joka omaisuus sijaitsee Lopen kunnan Hunsalankylässä. Omaisuus luovutetaan varoineen ja velkoineen kuitenkin siten, että puolueelle koittuneet menot asian hoitamisesta tulevat korvatuiksi.

Kun Joutsenon kunnassa toiminut Honkalahden Työväenyhdistys oli luovuttanut omaisuutensa puolueelle, oli Puoluetoimikunta kokouksessaan syyskuun 9 päivänä päättänyt ottaa omaisuuden vastaan ja luovuttaa sen väliaikaisesti Haukilahden Työväenyhdistyksen hallintaan sillä ehdolla, että Haukilahden Työväenyhdistys huolehtii omaisuuden hoitamisesta ja siitä johtuvista kuluista ja että se ylläjämaa, mikä tämän jälkeen jää jäljelle, käytettäisiin Puoluetoimikunnan hyväksymällä tavalla. Puoluetoimikunta ehdottaa, että Puolue-

neuvosto hyväksyisi edellämainitut toimenpiteet.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan ehdotuksen.

Kotkan Työväenyhdistys oli raastuvanoikeuden päätöksellä tuomittu lakkautettavaksi ja pesän hoitaminen jätetty selvitysmiesten tehtäväksi. Yhdistyksen sääntöjen mukaan joutuu sen omaisuus toiminnan lakattua Sosialidemokraattiselle Puolueelle. Kun selvitysmiehet eivät ole saaneet kerääntymään tuloja riittävästi ja marraskuun alussa maksettavaksi joutuvat palovakuutusmaksut olisivat jääneet suorittamatta, pyysivät he tätä tarkoitusta varten Puoluetoimikunnalta 16,000 markan suuruisia lainaa. Puoluetoimikunta onkin pyydetyt lain antanut.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan edellä mainitun toimenpiteen.

Pietarsaaren Työväenyhdistys, joka oli joutunut sosialidemokraattien haltuun, anoi välttämättömiä maksujaan varten 11,000 markan suuruisia lainaa ja on Puoluetoimikunta myöntänyt yhdistykselle mainitun lainan lokakuun 28 päivänä.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä Puoluetoimikunnan edellä mainitun toimenpiteen.

Oy. Kirjapaino-Ab. Vaasassa oli yhtiökokouksessaan valinnut sosialidemokraattisen johtokunnan ja oli yhtiö ryhtynyt järjestämään vapaina olevia osakkeitaan siten, että sosialidemokraattien vaikutusvalta yhtiössä jatkuvasti säilyisi. Kun yhtiö oli kuitenkin, toiminnan ollessa estettynä, joutunut vaikeuksiin välttämättömien maksujen suorittamisessa, on Puoluetoimikunta myöntänyt yhtiölle 3 kuukauden ajaksi 10,000 markan suuruisen lainan.

Puolueneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä edellä mainitun Puoluetoimikunnan toimenpiteen.

Toimintansa lopettaneen Siikakosken Työväenyhdistyksen omaisuuden perimistä varten päätti Puolueneuvosto Puoluetoimikunnan esityksestä antaa valtakirjan Kuopion l. it. vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnalle.

Koska Liukkusen (Martonvaaran) Työväenyhdistyksen toiminta

21.
lakannut, päätti Puolueneuvosto Puoluetoimikunnan esityksestä antaa Kuopion 1. it. vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnalle valtakirjan omaisuuden rahaksimuuttamista ja puolueen haltuun perimistä varten.

Honkajoen Työväenyhdistyksen toiminta on jo kauan aikaa ollut heikkoa ja nyttemmin kokonaan lakannut. Kun yhdistyksen omaisuus näinollen jää hoidotta, päätti Puolueneuvosto antaa Turun ja Porin 1. pohjoisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnalle valtakirjan omaisuuden haltuunottamista varten. Piiritoimikunnan on kuitenkin ensin koetettava saada yhdistys jälleen toimimaan, mutta ellei siihen ole mahdollisuuksia, on omaisuus otettava puolueen haltuun.

Kasmarkun ja Sörmarkun työväenyhdistysten toiminta on ollut siksi heikkoa, etteivät yhdistykset ole voineet pitää kunnossa omistamia taloja. Tämän johdosta on Turun ja Porin 1. pohjoisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunta ehdottanut, että mainittujen yhdistysten talot luovutettaisiin Vähä-Rauman Työväenyhdistykselle, joka on ryhtynyt rakentamaan itselleen taloa.

Puolueneuvosto päätti valtuuttaa piiritoimikunnan menettämään asiassa harkintansa mukaan, ottaen huomioon puoluesääntöjen määräykset. Samalla päätti Puolueneuvosto antaa piiritoimikunnalle asian järjestämiseksi valtakirjan.

Toimintansa lopettaneen Karhiniemen Työväenyhdistyksen omaisuuden perimistä varten päätti Puolueneuvosto antaa valtakirjan Turun ja Porin 1. pohjoisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnalle.

Kun Ahlaisten Työväenyhdistyksen toiminta on lakannut, päätti Puolueneuvosto antaa Turun ja Porin 1. pohjoisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnalle valtakirjan yhdistyksen omaisuuden perimistä varten.

Viipurin 1. läntisen vaalipiirin Sos.-dem. Piiritoimikunnan esityksestä päätti Puolueneuvosto suostua siihen, että toimintansa lopettaneen Pyhtään Itäisen Työväenyhdistyksen Kymin Työväen säästöpankissa olevat varat, noin 4,000 markkaa annetaan lainaksi puolueelle annettavaa velkakirjaa vastaan Svartbäckin Työväenyhdistykselle.

Puolueneuvosto päätti valtuuttaa Puoluetoimikunnan, tämän saatua asiasta piiritoimikunnan lausunnon, puolueen puolesta järjestämään Kurikan Työväenyhdistyksen, Alisenpään Työväenyhdistyksen ja Luovan Työväenyhdistyksen omaisuuksien käytön ja luovuttamaan ne sopiviksi katsomilleen sosialidemokraattisille järjestöille.

13§.

E. A. V u o r e n ehdotuksesta päätti Puolueneuvosto antaa Puoluetoimikunnan tehtäväksi julkaista puoluelehdissä vastalause^{en} Puolassa harjoitettujen poliittisten vainojen ja terrorin johdosta.

Lopuksi laulettiin Työväenmarssi.

Kokous päättyi kello 18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarle Mäkelä
Kokouksen puheenjohtaja.

P. J. Junturi
Kokouksen sihteeri.

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja kokouksen menon ja päätösten mukaiseksi havainneet.

Helsingissä, helmikuun 2 päivänä 1931.

Eino Riepi *Raimo Rönkä*

SOS-DEM. EDUSKUNTARYHMÄ

Kokouksen avaus.

Puolueneuvoston kokouksen avasi puoluetoimikunnan puheenjohtaja Kaarlo Harvala. Hän lausui:

»Arv. puolueneuvoston jäsenet, puoluetoverit,

Kun puolueneuvosto ja sos.-dem. eduskuntaryhmä viime kesäkuun lop-
pupäivinä piti yhteisen kokouksen
tässä samassa salissa, johtui se silloin
äkkiä kiristyneestä maamme sisäpo-
liittisesta tilanteesta. Siinä kokouk-
sessa sovittiin niistä ohjeista, joita
eduskuntaryhmän oli noudatettava
heinäkuun 1 p:nä kokoontuvassa
eduskunnassa. Tarkastaessamme nyt
silloin tehtyjä päätöksiä, voimme
havaita, että ryhmä on niitä noudat-
tanut. Se koitti eduskunnassa löytää
ulospääsytien silloisista vaikeista
olosuhteista, pääsemättä kuitenkaan
mihinkään tulokseen hallituksen här-
kämpäisen vastarinnan vuoksi. Kun
ryhmä ei kuitenkaan voinut myötä-
vaikuttaa hallituksen jättämien laki-
esitysten hyväksymiseen ja kun edus-
kunta kokoonpanoltaankin oli tehty
tyngäksi, päätti ryhmä äänestää kom-
munistilakien kiireellisyttä vastaan,
vaatien samalla eduskunnan täysilu-
kuiseksi saattamista. Ryhmä nou-
datti tätä menettelyä yksimielisesti.
Seurauksena oli eduskunnan hajoitus
ja vaalit, joiden tulokset, samoin
kuin käyty vaalitaistelut on meille
kaikille tunnettu. Vaaleissa sai puo-
luemme huomattavan äänestäjävoi-
ton, mutta edustajaluvussa tappion.
Tuskin kukaan osasi ennakolta aavis-
taa, että edustajalukumme olisi jää-
nyt alle kolmanneksen, kuten kuiten-
kin kävi. Tähän tulokseen vaikutta-
neet syyt me tunnemme: harvinaisen
ankara porvarillisten puolueiden ja
työnantajain painostus, osittain vaa-
litorrorkin, äänioikeuden riistot,
vaaliliittoutumat ja yleensä huono
»tuuri». Saavuttamaamme 66 ääntä
on kuitenkin käytettävä niin voimak-
kaaseen puolustukseen kuin niillä voi
aikaansaada. — Ryhmälle ja puolue-
toimikunnalle jätettyjä valtuuksia
päättää hallituksen osanotosta ei ole
tarvinnut käyttää.

Tässä kokouksessa on puolueen-
voston jälleen kiinnitettävä päähuo-
mio maamme sisäisessä elämässä val-
litsevan levottoman tilanteen selvit-
tämiseen, puolueemme vahvistami-
seen lähestyviin kunnallis- ja presi-
dentinvaaleihin sekä työväen toimin-
tavapauden turvaamiseen. Toivoen,
että voimme näissä kysymyksissä
löytää oikean tien, lausun puolue-
neuvoston ja ryhmän jäsenet sekä
saapuvilla olevat puoluetoverit ter-
vetulleeksi tähän kokoukseen».

2/11 - 30. Lisäolleet ryhmäjäsenet
Lisä nro 1a.

SOS.-DEM. EDUSKUNTARYHMÄ

Kokous / klo 193

Asia

ehdotus „Jaa“

ehdotus „Ei“

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto, Artturi,	/		Lindman, Taavi,	/	
Aaltonen, A.,	/		Lindqvist, Hj.,		
Aattela, Hugo,	/		Linna, Jalmari,		
Ahlfors, Fanni,			Meriläinen, A.,		
Ailio, Julius,			Myllymäki, K.,		
Ampuja, Mikko,	/		Nuutinen, T.,	/	
Aromaa, E.,	/		Paasivuori, Matti,	/	
Bryggari, Tuomas,			Paasonen, Armas,		
Erich, M. V.,	/		Pekkala, Mauno,	/	
Eskola, Valfrid,			Penttala, I.,	/	
Fagerholm, Karl-August,	/		Perho, K.,		
Hakala, K.,			Puittinen, M. S.,	/	
Hakkila, Väinö,			Pyy, Juho,	/	
Halonen, T.,			Pärssinen, Hilja,		
Harvala, Kaarlo,	/		Rapo, J.,		
Helo, J.,			Rantala, V.,	/	
Hildén, Kaisa,			Reinikainen, O.,		
Hiltunen, O.,			Ryömä, Hannes,	/	
Huttunen, J. E.,	/		Räisänen, Yrjö,	/	
Hämäläinen, Aleks,			Sallila, Emil,	/	
Jokinen, E.,	/		Seppälä, Hilda,	/	
Keto, J. V.,	/		Setälä, Edvard,		
Kilpi, Eino,	/		Sillanpää, Miina,	/	
Kivisalo, V.,	/		Suokas, M.,	/	
Koivulahti-Lehto, Hilma,			Sventorzetski, R.,	/	
Komu, V., ..			Tanner, Väinö,	/	
Koponen, Albin,			Tolonen, J. F.,	/	
Kosonen, A. J.,	/		Turkia, Matti,	/	
Kovanen, Hj.,			Valta, Aug.,		
Kulovaara, U.,	/		Velling, Y.,		
Kuusisto, August,	/		Voionmaa, Väinö,		
Lehtokoski, Aino,	/		Väisänen, Jalmari,	/	
Lepistö, L. M.,	/		Åhlström, Axel L.,	/	

2/11-30.

Liite n:o 2.

Ponnet valtiollisesta tilanteesta ja eduskuntatyöstä.
=====

1) Sosialidemokraattisen puolueen ja sen eduskuntaryhmän tärkein tehtävä nykyhetkenä on työtätekevän kansan oikeuksien ja näistä ennenkaikkea valtiollisen kansanvallan puolustaminen ja vahvistaminen sekä fashististen ainesten horjuttaman laillisen järjestyksen palauttaminen ja turvaaminen.

Ryhmän on siis vastustettava sellaisia lakiehdotuksia, jotka supistaisivat näitä työväenluokan oikeuksia ja niistä riippuvaa vaikutusvaltaa tai tekisivät sen oikeuksien käytön riippuvaksi hallinnollisesta mielivallasta tai antaisivat näennäisesti laillista tukea mielivallalle.

Sellaisia uudestijärjestelyjä, jotka kansanvallan periaatetta loukkaamalla ja työväen vaikutusvaltaa vähentämällä ovat omiansa tehostamaan ja jouduttamaan eduskuntatyötä tai tekemään muuten valtioelinten toiminnan joustavammaksi, voi ryhmä ottaa asiallisesti harkittavaksi.

Laillisuuden palauttaminen vaatii myös kaikkien rikollisten perusteellista tutkimista ja syyllisten saatamista rangaistukseen.

2) Taistelossa puhtaasti taantumuksellista oikeistoa vastaan on mitä tärkeintä heikontaa tämän vaikutusta muihin porvarillisiin ryhmiin. Tätä varten on paljastettava taantumuksellisten aineiden haavoittavuus, myös porvariston kansanvaltaisten aineiden etuja uhkaavat diktatuuripyrkimykset ja koottava kansanvallan puolustamiseksi päästä yhteistoimintaan kansanvaltaisten porvariainesten kanssa.

Eduskuntaryhmän on kuitenkin oltava tietoinen siitä, että nykyisessä päivänpolitiikassakin tärkeät etuvastakohdat niin valtiollisella kuin taloudellisellakin alalla erottavat työväenluokan porvaristosta yleensä, että keskusporvaristokin katsoo etunsa vaativan työväenluokan vaiku-

xxxx tusvallan supistamista ja että ryhmän täytyy siis olla valmis yksinkin puolustamaan työväen etuja sillä voimalla, mikä sillä työväenjoukkojen tukena on.

3) Koska nykyinen talouspula on synnyttämälläan tyytymättömyydellä omiansa helpottamaan kansanvallan vihollisten harjoittamaa kiihkeitä, saattaen taloudellisesti rappeutuneita tai uhattuun taloudelliseen asemaan joutuneita aineksia fashististen demagoogien johdettaviksi, on edyskuntaryhmamme tästäkin syystä kaikin voimin pyrittävä edistämään maan talouselämän elpymistä ja sen tervettä kehitystä. Erikoisesti on koetettava hankkia työtilaisuuksia valtion toimesta niitä kaipaaville ja turvattava pienviljelijäväestön asemaa. Porvariston pyrki-
myksiä hankkia johtamilleen "valkoisille" työläisille etuoikeutettu asema työpaikoilla on jyrkästi vastustettava.

4) Jos Puolueneuvoston seuraavaan kokoukseen mennessä eduskunnan ollessa koossa tarjoutuu puolueellemme tilaisuus mennä hallitukseen, on ryhmän otettava harjoittavaksi, voidaan-
ko tällä tavoin edistää kansanvallan ja työväen oikeuksien turvaamista sekä laillisuuden palauttamista ja vahvistamista. Puolueneuvosto hyväksyy puolestaan puolueemme osanoton tamansisältöisen ohjelman pohjalle perustettavaan hallitukseen, edellyttäen että viime puoluekokouksemme määrännyt muut edellytykset ovat olemassa, ja oikeuttaa ryhmän hyväksymään mainitussa puoluepäätöksessä sanotulla tavalla lopullisesti hallitukseen menon.

5) Varsinkin nykyisenä valtiollisena pulakautena on ryhmän ehdottomasti noudatettava sitä puoluekokouksen toistamiseen tekemää päätöstä, että ryhmän on uutisilla ja tärkeämpiä kysymyksiä koskevilla erikoisilla selostuksilla ylläpidettävä ja vahvistettava yhdyssidettä joukkojen kanssa.

6) Presidentinvaaleihin käy puolue omalla ehdokkaalla. Ehdokkaaksi asetetaan Väinö Tanner. Ellei puolueen omalla ehdokkaalla ole valituksi tulemisen mahdollisuutta, kannattakoot valitsijamiehet sitä porvarillista ehdokasta, jonka katsotaan voivan parhaiten turvata kansanvalta ja oikeusjärjestys.

- - - - -

Vaalilaineisto vuoden 1930 eduskuntavaaleissa.
=====

- 1) Kirje piiritoimikunnille 16/7, jossa lueteltiin, montako edustajaa kukin piiri saa valita ja mainittiin yksityiskohtaisesti kaikki määräpäivät, mitä vaalilaki ja puoluesäännöt virallisista vaalivalmisteluista määräävät.
- 2) Kirje puoluejärjestöille jo 12/7; kun näytti ilmeiseltä, että eduskunta hajoitetaan, lähetettiin puolueyhdistyksille suoraan kirjelmä, jossa m. m. viitattiin lähestyviin vaaleihin.
- 3) Puoluetoimikunnan ja eduskuntaryhmän julistus 25/7, jossa mainittiin tärkeimmistä poliittisista tapahtumista. Koko 8 sivua, painos 20,000 kpl. suomalaista ja 10,000 kpl. ruotsalaista.
- 4) Lentokirjanen 8/9, koko 8 sivua, painos 200,000 kpl. suomalaista ja 12,000 kpl. ruotsalaista.
- 5) Lentokirjanen pienviljelijöille 12/9, painos 60,000 kpl., sivumäärä 8.
- 6) Henkilökirje valitsijoille 8/9, painosmäärä 85,000 kpl., sivuja 2.
- 7) Vaaliplakaatti 21,000 kpl. suomalaista ja 4,000 kpl. ruotsalaista painosta.

- - - - -

Hyväksytty

Lähtö n:4.

Puoluetoimikunnan ehdotus piirijärjestöjen ja puo-

lueosastojen sääntöjen muuttamisesta.

Viimeksi pidetyssä puoluekokouksessa hyväksyttiin Puoluetoimikunnan esityksestä erinäisiä muutoksia puoluesääntöihin. Samalla päätti puoluekokous valtuuttaa Puolueuuvoston päättämään vastaavista ja muista tarpeellisista muutoksista piirijärjestöjen, kunnallisjärjestöjen ja työväenyhdistysten mallisääntöihin.

Harkittuaan asiaa on Puoluetoimikunta tullut siihen tulokseen, että puoluekokouksen hyväksymät puoluesääntöjen muutokset eivät muissa suhteissa aiheuta muutoksia paitsi, mikäli kysymys koskee puolueen jäsenten vapauttamista erinäisissä tapauksissa verojen suorittamisesta. Viime puoluekokouksessa muutettiin puoluesääntöjen 8 § näin kuuluvaksi:

Puolueen jäsenen on suoritettava puolueosastolle, kunnallisjärjestölle, piirijärjestölle ja puolueelle tulevat verot.

Näistä veroista on kuitenkin asevelvollinen vapaa siltä ajalta, jolloin hän suorittaa asevelvollisuuttansa. Jos puolueen jäsen on työttömänä tai työkyvyttömänä vähintään kolme kuukautta, voidaan hänet työttömyys- tai työkyvyttömyysajalta vapauttaa veroista. Jäsen, joka täyttäessään 60 vuotta on suorittanut veroa puolueelle vähintään 25 vuoden ajan, vapautetaan kokonaan veroista. Verovapautuksista päättää puolueosaston kokous. Jos kunnallistoimikunta, piiritoimikunta tai puoluetoimikunta verotilitysten yhteydessä tai muulloin havaitsee, että verohelpotusoikeutta on aiheettomasti käytetty, voivat ne vaatia puolueosastolta taiden verotilityksen.

Tämä sääntöjen muutos ei kuitenkaan välttämättä aiheuta vastaavanlaisen muutoksen tekemistä piiri- ja kunnallisjärjestöjen sääntöihin, mutta kun mainitussa pykälässä nimenomaan säädetään, että verovapautuksista päättää puolueosaston kokous, niin näyttää tarpeelliselta ottaa tästä asiasta määräys myös puolueosastojen sääntöihin.

Muista tarpeellisiksi katsottavista muutoksista mainittakoon seuraavaa:

Kun piirijärjestöjen sääntöjen 14 §:ssä säädetään m. m., että varsinaisessa piirikokouksessa on hyväksyttävä piiriveron suuruus, kuitenkin lähemmin määrittelemättä, mitä aikaa tällöin tarkoitetaan, on sääntöjä tulkittava niin, että kyseessä on sama kalenterivuosi, jonka aikana piirikokous pidetään. Kun piirikokous taas sääntöjen 9 §:n mukaan voidaan pitää viimeistään kesäkuulla, niin aiheutuu tällaisesta järjestelystä käytännöllisiä vaikeuksia. Silloinhan ei vielä vuoden alussa voida tietää vuoden kuluessa kannettavan piiriveron suuruutta. Kun piirikokouksia käytännöllisistä syistä lienee vaikea siirtää pidettäväksi vuoden lopulla, niin näyttäisi sopivimmalta sellainen järjestely, että keväällä pidettävässä piirikokouksessa hyväksyttäisiin piirivero seuraavaksi kalenterivuodeksi. Tämän vuoksi ehdottaa Puoluetoimikunta piirijärjestöjen sääntöjen 14 §:n 2:sen momentin muutettavaksi näin kuuluvaksi:

2) päätetään seuraavana kalenterivuonna kannettavan piiriveron suuruudesta;

Siirryttäessä ehdotettuun järjestelyyn olisi meneteltävä siten, että siirtymisvuonna pidettävässä piirikokouksessa hyväksyttäisiin piiriveron suuruus sekä kuluva että myös seuraava kalenterivuotta varten.

Kunnallisjärjestöjen sääntöihin ei näytä olevan aihetta nyt tehdä muutoksia. Tosin sääntöjen 6 §:ssä on harhaanjohtava määräys, kun saadetaan, että puoluekokous, puolueuuvosto tai piirikokous voi erottaa jäsenen kunnallisjärjestöstä tai puolueesta, vaikka puolueesta erottamisen voi suorittaa vain puoluekokous ja puoluekokousten väliajoilla puolueuuvosto, mutta tämän tähden ei liene aihetta näitä sääntöjä nyt muuttaa.

Puolueosastojen (työväenyhdistysten) sääntöihin pli-

si puoluekokouksen puoluesääntöjen 8 §:n muuttamisen johdosta tehtävä lisäys, minkä vuoksi Puolue toimikunta ehdottaa, että yhdistysten sääntöjen 5 §:n toiseksi momentiksi otettaisiin näin kuuluva määräys:

Näistä maksuista on kuitenkin asevelvollinen vapaa siltä ajalta, jolloin hän suorittaa asevelvollisuuttansa. Jos yhdistyksen jäsen on työttömänä tai työkyvyttömänä vähintään kolme kuukautta, voidaan hänet työttömyys- tai työkyvyttömyysajalta vapauttaa maksuista. Jäsen, joka täyttäessään 60 vuotta on suorittanut puolueelle veroa vähintään 25 vuoden ajan, vapautetaan kokonaan maksuista. Maksuista vapauttamisesta päättää yhdistyksen kokous.

Kun yhdistyksen sääntöjen 13 §:n 5 momentissa säädetään, että yhdistyksen sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksun suuruus on määrättävä helmikuussa pidettävässä vuosikokouksessa, mistä aiheutuu käytännössä vaikeuksia, koska yhdistysten jäsenmaksujen kantajat eivät vielä vuoden alussa ole selvillä näiden maksujen suuruudesta, niin olisi sääntöjä siten muutettava, että kyseessä olevien maksujen suuruudesta päätettäisiin yhdistysten joulukuussa pidettävissä kokouksissa. Tämän johdosta ehdottaa Puolue toimikunta, että kyseessä oleva määräys poistettaisiin yhdistysten sääntöjen 13 §:stä ja sen sijaan 12 §:n 2 momentiksi otettaisiin seuraavanlainen määräys:

Yhdistyksen joulukuussa pidettävässä vakinaisessa kuukausikokouksessa määrätään yhdistykselle seuraavana kalenterivuonna kannettavan sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksun suuruus siten kuin 5 §:ssä on sanottu;

Tämän muutoksen johdosta olisi sääntöjen 5 §:n 1 momentti muutettava näin kuuluvaksi:

Liittyessään yhdistykseen suorittaa jokainen jäsen yhdistyksen määräämän sisäänkirjoitusmaksun. Kuukausittain suorittaa jokainen yhdistyksen jäsen jäsenmaksun, jonka suuruuden yhdistyksen joulukuussa pidettävä vakinaisen kuukausikokous johtokunnan esityksestä määrää seuraavaksi kalenterivuodeksi niin suureksi, että siihen sisältyvät, paitsi yhdistykselle tulevat, myöskin sosiaalidemokraattiselle puo-

Sos. Dem. Puolustusseura

Helsinki

Liite n:o 5.

Olettu 16 Kpl. jäykkäkirjeitä
Puolustusseuralle.

Sen johdosta, että Oulun l.
etel. vaalipiir. Sos. Dem. Piiri kokouksessa tehneen
vastusta toiminta suunnitelmassa Oulun
1 molemmissa piireissä. Ei ollut
niitä toivomuksia huomioon, joita
Pohjoisen piirin asioita hoivosta oli
Torniossa lps järjestöjen neuvottelu-
kokouksessa suunniteltu, vaan
[päätettiin edelleenkin Pohjoisen piirin
asiat hoitavaksi Oulun etel. Piiri
toimikunnan kautta, ja alipiiritä
kuunnella jätettiin vaan Paikallisluoma
Kunta ja sen ympäristöä varten. Torniossa
pidetty neuvottelu kokous päätettiin, että
Pohjoisen piiri jää alipiirien asemaan
mutta Pohjoisen piirin alueella kantaa
se puolue- ja Piiri-asiat ja tilittää
puolueelle, kuten jatkakin vuosia taakse
pääntä tapahtui, ja Piiri-asiat saati
pitää omia tarpeitaan piittäessään
mutta Puolueella tuleva Pohjoisen
vaalipiirin avustus käytetään yhteis-
sen Piirihenkilöiden palkkaamiseen ja
sen on avustuksen määrän suhtai-
sesti tehtävä valitustyötä Pohjoisen
piirin alueella myöskin